Postimees

Ilmub iga päew.

Toimetus ja peakontor Tartus, Jaani 11.

Toimetus ja kontor Tallinnas, Wene 1.

Telefonid Tartus: Tegewtoimetaja 2-86, siseriigi ja Tartu teadete toim. 1-86, kaugeköned 9-86, ärijuhatus 65, talituse üldtelefon 80, raamatukauplus 2-50.

Telefonid Tallinnas: Toimetus 30-81, kontor 16-11.

Käsikirjad hoitakse alal ainult sellekohasel soowil.

Kuulutuste hinnad: kuulutuste küljel 5 senti, teksti ees 10 senti, teksti sees 12 senti ja tekstis teksti kirjaga 15 senti mm weeru laiuses. Kohaotsimise kuulutused poole hinnaga. Kuulutuste koha waliku soowe täidetakse ainult wõimalust mööda.

Üksik number 5 senti.

„Postimehe“ ja ta maksuliste lisade tellimishinnad:

Postiga: 1 kuu 150 s., 2 k. — 300 s., 3 k. — 370 s., iga lisakuu 120 s., 6 kuud 725 s., 12 kuud 1400 senti.

Postita: 1 kuu 135 s., 2 k. — 270 s., 3 k. — 325 s., iga lisakuu 105 s., 6 kuud 625 s., 12 kuud 1250 senti.

Tartu linna tellijatele. Kojukandmisega: 1 kuu 135 s., 2 k. — 270 s., 3 k. — 370 s., iga lisakuu 110 s., 6 kuud 700 s., 12 kuud 1350 senti. Talitusest ära wiies: 1 kuu 125 s., 2 k. — 250 s., 3 k. — 320 s., iga lisakuu 100 s., 6 kuud 600 s., 12 kuud 1200 senti.

Wälismaale — 4 krooni kuus. Poola, Leedu, Lätimaale — kodumaa hinnad.

„Maamees“ 30 senti kuus. „Sädemed“ 120 senti aastas, 60 senti poolesaastas, üksiknumber — 35 senti; ilmub 4 korda aastas. „Lasteleht“ 10 s. k. „Terwis“ 160 s. aastas, 80 s. poolesaastas, üksiknumber — 45 s.; ilmub 4 korda aastas. — Aadressi muutmine 25 s.

Nr. 120 Esmaspäewal **4. mail 1931.** Tänast lehte 6 lehekülge **75. aastakäik.**

Kaitseliitlased maadlemas ja tõstmas.

Tartlastel juba selgunud rida meistrikohti maadluses. Tõstmises purustati hulk rekordeid.

Kaitseliidu üleriiklikud raskejõustiku wõistlused algasid Tartu malewa korraldusel laupäewa õhtul. Wõistlused awas ltn. E. Lepp, andes üle ka terwituśi kaitseliidu ülemalt. Kaitseliitlaste mehiše hümni „Eestimaa, mu isamaaga“ tunnistati wõistlused awatuks. Tartu kaitsemalewa nimel terwitas malewa pealik J. Kase.

Selle järele algasid otsekohe wõistlused kahel matil. A klassis oli maadlejaid 25 ja B klassis 35. Wiimaste hulgas on terwe rida tugewaid mehi, kelle nimi seni sporditaewas täiesti tundmatu, kuna A klassis aga enamwähem tuntud nimedega maadlusmeistrid.

Esimestena panewad rinnad kokku A klassis tartlane Fuks ja harjulane Woltbrett. 10 sek. jooksul Woltbretti õlad juba matil ning Tartu malewa kontrosje on kantud esimene wõit. B klassis wijal walgalasel Tarschil kulub aga 9 min. 30 sek. enne, kui harjulase, ka Woltbretti seljatab. Nii läheb paar-paari järele matile, et selgitada paremusi.

A klass:

Kärbeskaalus on 3 osawõtjat. Fuks Tartu, seljatab Woltbretti 10 sek.'ga ja Tedret, Tartu, wõidab paremusega. Sellega on Fuks meistriliitlini jõudnud, kuna teise koha pärast pühapäewa õhtul pidid kohtama Tedre ja Woltbrett.

Sulgkaalus on ainult 2 meest: Põntson ja Käsper. Need kohtawad pühapäewal.

Kergekaalus teeb Misler, Tallinna, puhta töö, seljatades Kroomanni, Tartumaa, ja wõites paremusega tartlasi Urmi ja Wolti. Wiimane sattus kergekaalu ainult 600 grammiga. Pärnumaa mees Adamson wõitis Kroomanni 49 sek. ja Wolti paremusega. Osawõtjaid selles kaalus 5.

Kergeskkaalus on 3 osawõtjat. Tartlane Tani seljatab Weltsteini, Harju, 1 min. 20 sek. ja Sepsiwardi, Tallinna, 5 min. 89 sek., kuna Sepsiwart wõidab Weltsteini 16 sek. Sellega on siin kaalus meister A. Tani, teine Sepsiwart ja kolmas Weltstein.

Keskkaalus on 5 osawõtjat. Harjulane Lõhmus wõidab Zettermanni paremusega ja Schönbergi, Harju, 4 min. 44 sek.; Kullisaar, Tallinna, seljatab Zettermanni 10 min. 10 sek. ja wõidab paremusega Lõhmust, kuna Zettermann seljatab weel tartlase Laasi 8 min. 46 sek.

Poolraskekaalus on 4 osawõtjat. Mäll, Tallinna, wõidab Zupsmanni, Tallinna, 1 m. 23 sek. ja Reispass, Harju, loobub peawigastuse pärast Mällile. Zupsmann seljatab Ungersoni, Saala, 13 m. 20 sek. Wiimane omaaegse ilmameistri Kleini lootusfiandew õpilane.

Raskekaalus seljatab tallinlane Trossmann tartlase Kasakowi 8 m. 27 s. ja Luigat, Tallinna, 9 m. 15 s. Sellega on kindlustanud Trossmann omale meistrikoha.

B klass:

Kärbeskaalus on 5 meest. Walgalane Tarsch wõidab Woltbretti, Harju, 9 m. 30 s.; Blaufeldti, Tartu, 2 m. 02 sek. ja Fromholzi, Harju, Tartlane Sakkeus seljatab Woltbretti 1 m. 31 s., kuna aga Sakkeus kaotab Blaufeldtile ja Fromholzile.

Sulgkaalus on 6 osawõtjat. Tartlane Stein oma armastatud „lindeniga“ heidab ülgadele Kondi, Tartu, 48 sek., Muriksi, Järwa, 52 sek., Sepa, Harju, 6 min. 32 sek. ja Weinbergi, Harju, 23 sek. Muriks wõidab Konti 49 sekundiga, Sepp Murikšit 16 sek. ja Wästrik, Pärnumaa Seppa 2 min. 12 sek. ning Weinbergi 3 minutiga.

Kergekaalus on 7 osawõtjat. Tartlane Kaasik wõidab A. Lindenwaldi, Harju, 4 min. 45 sek., Ülenurme, Walga, 5 min. 55 sek., Uket, Pärnumaa, 9 min. 45 sek. ja Johansoni, Tartumaa, 1 min. 24 sek'ga. Kaasik on tulnud sellega juba meistriliitlini wälja. A. Lindenwald seljatas tartlase Kuke 7 min. 03 sek., Ülenurme 2 min. 55 sek. ja Eiso, Tartumaa, 2 min. 13 sek. Uke wõitis Johansoni 3 min. 18 sek. ja Johanson sai Kukelt loobumisewõidu.

Kergeskkaalus on 8 osawõtjat. Puksberg, Harju, seljatab Mäe, Tartu, 1 min. 54 sek., Waheri 23 sek. ja Lipu, Walga, 1 min. 10 sek. Mägi wõidab Liiwati, Tartu, 39 sek, Ehrlichi, Harju, 5 min. 02 sek. ja Joh. Urmi, Tartu, 2 min. 23 sek. — Waher wõidab Muna, Walga, 1 min. 50 sek. ja Lipu 8 min. 53 sek. Lipp wõitis Muna 58 sekundiga.

Keskkaalus on 7 osawõtjat. Jaan Wisnapuu, Tartu, wõidab paremusega Wassili, Welga, ja seljawõiduga Ed. Lindenwaldi, Harju, 11 min. 10 sek., Matjuse, Tartu 5 min. 40 sek. ja Alekš. Wisnapuud, Walga, 1 min. 45 sek. Ed. Lindewald seljatab Wassili 8 min. 50 sek. ja Alekš. Wisnapuud 10 min. 09 sek. Alekš. Wisnapuu wõidab Matjuse 47 sek., kuna Luiga, Harju, annab loobumisewõidu. Wassil wõidab Rõõmuse, Petseri, 2 min. ja Luigat 9 min. 57 sek. Matjus wõidab Rõõmuse 26 sek.

Poolraskekaal jäi osawõtjate puudusel ära.

Raskekaalus on 2 meest: tartlane Rätsep ja walgalane Annamaa, kes kohtawad pühapäewa õhtul.

Laupäewa õhtul lõppesid maadlused wähe peale kell 12 öösel. Wõistlused jatkusid pühapäewa õhtul kell 7.

Tõstewõistlused.

Tõstmised algasid pühapäewa hommikul kell 10. A klassis esines rida hästituntud tõstjaid, nagu Luiga, L. Kukk, Teitelbaum ja Oley, kuna neile lisaks näitasid oma wõimeid ka Puskar, Sakala malewa, tartlased Wolt, Jugar, Fuks ja Lest, Tallinna maadlejad Põntson ja Trossmann ning hulk teisi. B klassis Kaasik, Zettermann ja Rätsep.

Kohtunikkudeks olid peakohtuniku J. Kauba kõrwal omaaegsed tuntud tõstjad, nagu ilmameister Neuland ja Wanaase, Fel. Patm, siis alalised kohtunikud J. Martin, Saulmann ja teisi.

Uute kaitseliidu rekorditega üllatasid, Teitelbaum, Kukk ja Luiga. Esimene neist ületas ühega rebimises isegi Eesti rekordi.

Toimetusetöö lõpuks ei olnud weel tõste tagajärjed lõplikult selgunud. Maadluses oli punktidega teistest tugewasti ees Tartu malewa, kuna tõstmises aga Tallinna tõotas ülekaalu pääseda.

Ilmus:

Prof. A. Paldrock

Noorsoo suguelust.

Hind 10 senti.

Ladu: **„Postimehe“ raamatukaupluses** Tartus, Suurturg nr. 16.

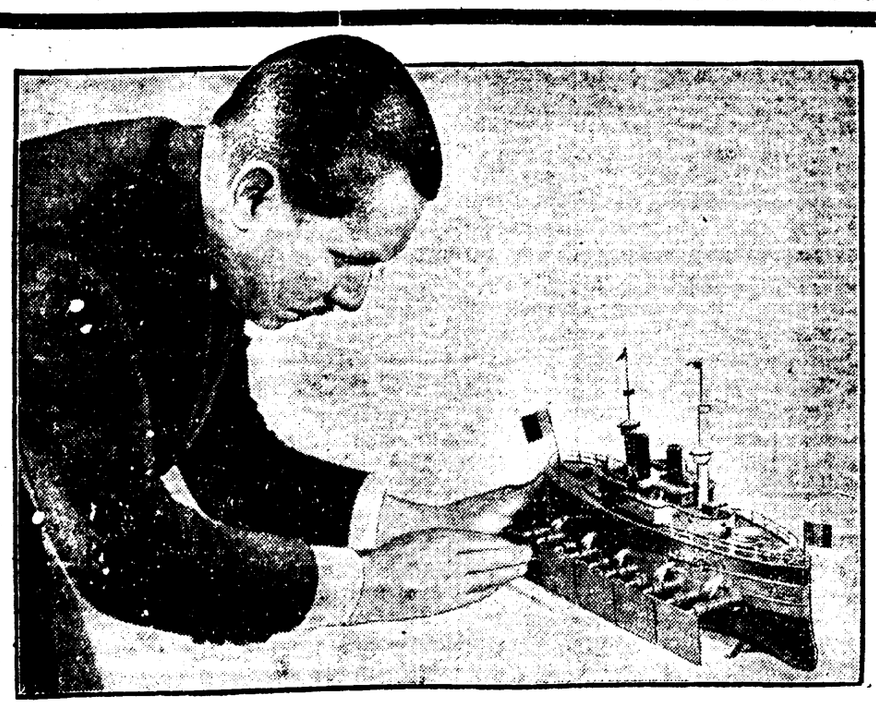

Kaitseabinõud sõjalaewadele.

Belgia suurtükiwäe-leitnant major van Rolleghem on teinud leiutise, mis wõiwat enesega kaasa tuua pööret moodsas meresõjas. Leiduri seletuse järele pidawat tema konstruktsiooni järele igale sõjalaewale andma küllaldase kaitse torpeedo kallaletungide wastu. Pildil leidur oma mudeliga.

Ülemkoja reform?

Inglise parlamendi ehituses oodata muudatusi.

Londonist, 3. mail. (Trj.) Politilistes ringkondades walitseb arwamine, et Inglismaal kerkib päewakorrale põhjalik ülemkoja reform. Arwatakse, et sotsialistlik erakond wõtab selle järgmistel walimistel oma programmi. Küsimus on üles kerkinud selle läbi, et ülemkoda on wiimasel ajal tagasi lükanud mitu seadusеelnõu, mis alamkojas wastu wõetud. Peaminister MacDonald on selle küsimuse esikohale seadnud oma juhtnöörides wiimaste järelwalimiste puhul. Reedel esines MacDonald kõnega, milles ta rõhutas, et „lordide koda“ tuleb muuta alluwaks rahwa tahtmisele. Sama on alla kriipsutanud neil päewil peetud kõnedes praeguse walitsuse teised liikmed, nimelt admiraliteedi esimene lord Alexander ja India asjade sekretär Wedgwood Benn.

Madeira wallutatud.

Rewolutsionäärid andsid alla.

Lissabonist, 3. mail. (Trj.) Rewolutsionäärid Madeira saarel andsid alla. Walitsuse wäed on seisukorra peremeheks. Rewolutsionääride juhid otsisid warju ja kaitset Inglise konsulaadis. Nende wäeosad põgenesid kaitsepositsioonidelt, pärast seda kui Portugaalia sõjalaewad olid pommitamise teel wõimetuks teinud neende rannapatareid.

Need teated, mis pärit Portugaalia ametlikkudest allikatest, wõeti alul kahtlusega wastu ja Londoni kaudu saadud mitteametlikud telegrammid kõnelesid rewolutsionääride edust. Hiljem kinnitasid aga ka Londoni teated, et Portugaalia sõjalaewad, kuigi 55 a. wanad, on saawutanud wõidu. Madeiral on maale saadetud Inglise merewäge, et kaitsta wälismaalasi.

Kaerakülw Soomes käsil.

Helsingist, 3. mail. Pühajärwel, Uusimaa kubermangus algasid mitmel pool põllupidajad laupäewal juba kaera külwi.

Kellele kuulub Antarktis?

Oslost, 3. mail. (Trj.) Norra walitsus otsustas laupäewal erakorralisel koosolekul tunnistada Norra poolt annekteerituks n. n. Peeter 1. saar (69 lõunalaiuse ja 90 läänepikkuse kraadil, arwates Greenwichist). Saar ristitakse arwatawasti Amundseni nimega. Ta peab muutuma Norra walaskalaküttide toetuspunktiks Antarktise wetes. Arwatawasti ei leia annekteerimine wastuwaidlemist teiste riikide poolt, sest saar oli waremgi Norra walduses. Küll aga ähwardab sel puhul uuesti üles kerkida waidlus selle kohta, kellele kuulub kogu Antarktise maatner.

Mai-surmaotsused Hiinas.

Swatoust, 3. mail. (Trj.) Laupäewal mõisteti surma 88 kommunisti, kes wangistati 1. mail ühenduses katsetega meeleawaldusi korraldada. Surmaotsused täideti otsekohe.

Helsingi-Stokholmi lennukee.

Helsingist, 3. mail. Pühapäewal algas korrapärane reisilennukite ühendus Stokholmi ja Helsingi wahel. Kuna Helsingi jadam nüüd jääst lõplikult on wabanemas, wõib lähemal ajal oodata ka korrapärase lennuühenduse algamist Helsingi ja Tallinna wahel.

Kohutaw puujäät.

Washingtonist, 3. mail. Ühendriikide eelarwe-aasta kümnenda kuu lõpul oli riigikassa puudujäät 875.571.129 dollarit. Arwatakse, et eelarwe-aasta lõpuks — 30. juuniks puudujäät kaswab 1000 miljoni dollari suuruseks.

Inglise ristlejad sõidawad Kieli.

Londonist, 3. mail. Inglise meremnisteerium teatab, et Saksa walitsuse kutsel külastab kaks Inglise ristlejat mitteametlikult Kieli sadamat 4.—11. juulini. Külastäik sünnib teise ristlejate eskaadri tagasitulekul Balti merelt.

Pommiatentaat Tokios.

Tokiost, 3. mail. Laupäewa õhtul plahwatas Jaapani rahaministri majas pomm, mis aga inimohwreid ei nõudnud. Plahwatusel lendasid pommi killud ka kõrwalolewasse maija, kus elas keisrinna ema Kuni. Onneks ei saanud keegi haawata. Pommi panija on teadmata.

Heitis perekonnatülide pärast rongi alla.

Laupäewa õhtul heitis enese Narwa Kreenholmi ülesõidu kohal Tallinnast tulewa kiirrongi alla Narwa jaama raudtee depoo weduriwarustaja Pawel Larjanow, 45 a. wana. Mispärast enesetapmine sündis, ei ole kindlasti teada. Arwatakse, et perekonnatülid mehe elu kibedaks tegid ja ta enesetappele sundisid. Teda tunti kui kui suurt alkoholitarwitajat.

Jüriöö mälestusaktused Tartus.

Prof. J. Uluotsa sisurikas kõne „Wanemuises“. Meie oleme mäkke minew rahwas.

Pühapäewa hommikupoolel korraldati Tartus 1343. a. jüriöö mälestawa toimkonna poolt aktused „Wanemuises“ ja Eesti Käsitööliste Abiandmise Seltsi ruumes.

„Wanemuise“ aktuse kawas oli ette nähtud muusikalisi ettekandied 2. diwiisi orkestrilt ja seminari õpilaskoorilt, kuna wiimane ei olnud saanud ilmuda, siis asendasid seda muusikakooli õpilaste ettekanded.

Kõnega esines prof. J. Uluots. Ule tunni kestwas kõnes, teemil „Suur-Soome tulewiku wäljawaated“ andis kõneleja huwitawa ja omapärase ülewaate 1343. aasta sündmustest Eestis. Kõneleja wäitis, et see ei olnud orjade mäss, waid iseteadwa rahwa laialt organiseeritud wastuhakkamine. Seda tõendab ka asjaolu, et olid nõus eestlastele appi tulema hõimuwelled soomlased, kuid see abi jäi mõni päew hiljaks. Isegi wene wägede tungimist Liiwi ordu kallale samal ajal wõib ühendusje wiia eestlaste wabadusewõitlusega. On wõimalik ja tõenäolik, et Eesti wabaduswõitluse juhid abipalwega olid pööranud ka wenelaste poole. Kõneleja wõrdles 1343. a. sündmusi Eesti wabadussõjaga 1918/19 ja leidis, et 1343. aastal eestlased omale wabaduse püüdele küll pea kümmekord rohkem werd walasid kui nüüd wabaduse sõjas, sest nende arw tõusis mitmekümne tuhandeni, kes 1343. a. mässu keeristes wõi selle tagajärjel karistussalkade relwade all elu jätsid. Enne 1343. aastat oli Tallinnas eestlastest majaomanikke üsna palju, kuid mõned aastad hiljem ei leia Tallinna majaomanikkude nimede hulgast pea ühtegi eesti nime — karistussalgad tegid puhta töö, tapsid kes iganes ette juhtus.

Kuigi eestlased olid 1343. aastaks juba üle 100 aasta olnud wõõra wõimu all, ei olnud kadunud rahwa iseteadwus. See oli õhutajaks ja 1343. aasta jüriöö mässu kandjaks. Kuiwõrd suur wabaduspüüd rahwa hinges elas, seda näitab mässu ulatus. Samuti oli haruldane siin organiseerimisoskus. Wõõra wõimu all olles koondada kümnetuhandeline malewa, see pole nii lihtne. 1918. aastal Eesti wabadussõja alul ei annud wabatahtlik mobilisatosion kuigi suuri tulemusi, alles siis, kui riigi wõim mehi käsutama hakkas, saadi kokku malewa. 1343. aastal sai juttu olla ainult wabatahtlikust koondumisest.

Kui siiski wabaduse wõitlus äpardus, siis oli see saatuse paratamatus. Soome sugurahwad, kelle eluasemeks olid kord maa-alad Läänemere kaldalt Uurali mägedeni olid killunenud teiste rahwaste pealesurumisel ja liikusid languse teel. Nüüd aastasadade järgi on nendele rahwastele saabunud uus tõusu aeg. Eestlased ja soomlased on jälle wabad rahwad ja liiguwad tõusu suunas. Paljudele Soome sugu rahwastele, kes praegu wõõra wõimu all, on saabunud „ärkamise aeg“ nagu seda elasime meie üle möödunud sajandi teisel poolel. Ja on kindel, et ka need rahwad kord oma sihile jõuawad.

Meie ei tohi kohkuda kui mõned ajutised raskused meid wäldawad, meie oleme mäkke minew rahwas, meie ajaloos on põhjalik pööre ning meie kaugemaks sihtmärgiks olgu endise suuruse jalule seadmine.

Kõne sai haruldaselt sooja wastuwõtu osaliseks ja kõneleja tugewate aplauside osaliseks.

Rohkearwuline publik Käsit. Abiandmise- Seltsi aktusel.

Samal ajal oli korraldatud feine aktus E. Käsitööliste Abiandmise Seltsi ruumides. Rahwast oli tulnud kokku rohkel arwul ja seltsi muusika- ning laulukoori ettekandeid ja R. Stokeby ajaloolise sisuga kõnet kuulati huwiga. Aktus lõppes ühislaulu „Eestimaa, mu isamaa'ga“.

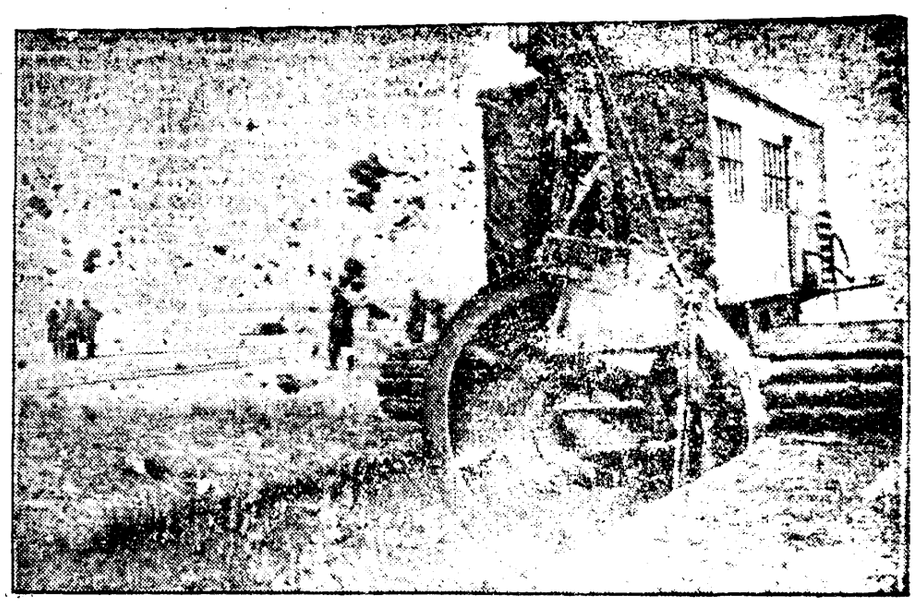

Hädaohtlik wõistleja saarlastele.

Pildil on masin, mis kohutawa kiirusega kaewab eeskujulikke kraawe. Esialgu ei ole Saaremaalt suwetöödele tulewatele labidameestele küll wõistlejat karta, sest masin on ametis Hollandis, kus ta tõmbab kraawe merelt uudismaana tagasiwõidetud Zuidersee põhjal. Osa merepõhjast peab peatselt muutuma lokkawateks miljapõldudeks.

Soome üliõpilasorkester Tallinnas

Laupäewa õhtupoolikul kell 8 saabus aurik „Nordlandil“ Tallinna soome üliõpilaste orkester „Ylioppilaasoittajat“. Orkester koosneb 56 liikmest dr. Toiwo Haapase juhatusel. See on suurem asjaarmastajate orkester Soomes. Orkestri liikmed on kõik üliõpilased. Sadamast sõitsid orkestri liikmed otsekohe Soome saatkonda, kus korraldati seks puhuks wastuwõtt. Wastuwõtule oli kutsutud Tallinnast umbes 100 inimest, nende hulgas terwe rida meie muusikaelu tegelasi, wälisministeeriumi ametnikke ja seltskonnategelasi.

Wastuwõtul esines ettekannetega soome muusika paladest solist Kurt Wadén. Ühtlasi andis Soome saadik kooswiibimisel üle hra Warmale, kes lahkus Eestist sõites Moskwa saatkonna nõunikuks, Soome Walge Roosi Komandöri aumärgi tema teenete eest Eesti-Soome suhete arendamisel. Aumärgi üleandmisel pidas Soome saadiku k. t. hra Snellman kõne, millele hra Warma wastas, tänades temale ülesnäidatud lugupidamise eest. Laupäewa õhtul wiibisid soome külalised „Estonias“ meie konserwatooriumi õpilaskontserdil, kuna eile õhtul pidi andma soome orkester kontserdi „Estonias“, mis koosnes peamiselt soome helitöödest. Täna sõidab orkester edasi Tartu.

Pidulik aktus Tallinna Poola rahwuspüha puhul.

Poola rahwuspüha puhul korraldati eile Tallinnas kino „Gloria Palace'i“ saalis pidulik aktus. Aktus algas kell 1/41 ja kestis ligi paar tundi. Kogu saal oli publikut tungil täis. Aktusel wiibis ka riigiwanem K. Päts, wabariigi walitsuse liikmed, diplomaatlik korpus ja Tallinna tuntumad seltskonnategelased.

Aktuse awas Eesti-Poola Ühingu esimees kindral J. Laidoner pikema kõnega. Selle järele mängiti publikumi püstitõustes Poola hümni. Järgnes prof. Treibergi kõne Poola wabaduswõitluse arengust 19. sajandil. Huwitawat ja põhjalikku kõnet kuulati huwiga. Lõpuks näidati filmi Poola rahwa elust-olust, rahwa kommetest jne.

„Postimeest“ loeb igaüks

kes tahab **teadlikult osa võtta** Eesti politilisest, kultuurilisest, majanduslikust, sotsiaalsest elust!

Wähemus wajab kaitset.

Ühistegeliste ettewõtete koosolekute puhul.

Awaldane wäljaspoolt tulnud kirjutise, mis puudutab teravat päewaküsimust. Autori mõned seisukohad on aga siiski waieldawad, eriti mis puutub walimise wiisi.
Toim.

Wiimase aja sündmused meie ühistegelises elus, eriti Kontrollühisuste Liidu, Karjatõuseltside, Kinnituskeskseltsi, majandus- ja tarwitajateühisuste, ühispankade, „Estonia" j. t. peakoosolekutel tõendawad weel kord seda, kuiwõrd tugewasti on meie ühistegelised organisatsioonid tehtud rühmituste wõitluse tallermaaks. Ühistegelised ettewõtted on saanud kohtadeks, kus erakonnad demonstreeriwad oma wõimu. Kärmise hoolimatusega tõrjutakse seal kõrwale kõik teisitimõtlejad isikud ja hääletatakse maha kõik erakonnale mittewastuwõetawad ettepanekud.

Sarnane politilise wõitluse wiimine majanduslistesse ettewõtetesse on wiimastele suureks kahjuks. Üksmeelse ülesehitawa töö asemel tuuakse ühingusse sallimatus. Paljud liikmeist jääwad seetõttu ühinguist eemale wõi luuakse uued, sagedasti paralleelorganisatsioonid, ning mõlemad paralleelselt töötawad ettewõtted jääwad kiratsema.

Oleks tõesti aeg mõtelda tõsiselt sellele, kuidas kõrwaldada sarnane ebaterwe wõitlus ühistegewusest ja majanduselust.

Ühistöö mõisted on praeguwalitsewa korra juures tallatud maha. Ühing ei ole enam kohaks, kus kõik liikmed püüawad lahendada ühiselt oma majanduslisi küsimusi, waid juhuslikult wõi erakonna poolt organiseeritud koosolekul enamusesolew jõuk püüab äärmise hoolimatusega teisi ühistööst tõrjuda eemale ja omi seisukohti kindlustada.

Enamuse saamiseks koosolekutel wõetakse tarwitusele kõiksugu abinõud, mille tõttu suurtel ülemaaliste organisatsioonide koosolekutel, kus liikmeid sadasid, isegi tuhandeid, kuid koosolekust wõtawad osa 50—100 isikut, kindlustatakse omale soowitud enamus. Organiseeritud jõuk pressib ka koosolekul omad soowid läbi ja walib omad politilised esitajad juhatustesse ja nõukogudesse.

Tõsine ühistegelane, kelle kasuks peaks see „ühistöö" sündima, tõrjutakse ühingu juhtimisest täiesti eemale ja tema soowidega ei arwestata.

Sarnaselt wõimule pääsenud organiseeritud rühm ei saa kuidagi olla ühingu liigete enamuse esitajaks.

Kas tõesti pole wõimalik teha tõkkeid kirjeldatud wõimu usurpeerimisele ühinguis?

Arwame, et siiski on. Näib, et ühingute elule mõjuks terwendawalt, kui ühingute juhatuste ja nõukogu walimistel pannakse seadusega maksma demokraatlikum kord kui praegu seal walitsemas. Waatamata sellele, et ühistegewust peetakse demokraatlikuks liikumiseks, walitseb seal walimiste suhtes wäga ebademokraatlik kord. Lihtne juhuslik enamus — 51 protsl. koosolijaist wõib ühingu tööst tõrjuda täiesti kõrwale koosolekust osawõtjate 49 protsl. wähemuse. Kui wõtame weel arwesse seda, et 51 protsl. saamiseks erakonnad sagedasti panewad liikuma kogu oma erakonna tööjõud ja ühingu ning erakonna kapitalid, siis ei ole tawaliselt juhuslikult peakoosolekul enamuse saanud jõuk mitte tõeline liigete enamuse esindaja.

Praegu walitsewa korra juures wõib aga see juhuslik enamus peakoosolekul kõrwaldada ühingu juhtimisest kogu selle rühma, kes juhusliselt nõrga organisatsiooni tõttu jäänud wähemusse.

Kui wõtame weel arwesse selle, et tähtsamates ühingutes enamuse kättesaamiseks alati kasutatakse „mitteühistegelisi" abinõusid, siis terroriseeritakse tõsisem osa ühingu liigete perest sarnaselt, et neil kaob lootus oma soowe ühingus maksma panna ning liikmed jääwad ühingu koosolekutest eemale.

Ei ole wist liialdus, kui ütleme, et enamikus meie ühistegelistest ettewõtetest ei ole mitte wõimule liigete enamuse soowide kohaselt töötawad isikud, waid kunstlikult enamuse organiseerinud rühma esindajad.

See on ühistegewuse mõtte mahatallamine. Kindlasti aitaks ühingutes terwendawalt kaasa, kui seal praegu walitsewa korra asemel wiiakse ellu proportsionaalne walimise wiis.

See seisaks selles, et nõukogu ja juhatuse liikmed walitakse proportsionaalselt walijatele, nagu see meil sünnib praegu walla, maawalitsuse ning riigikogu walimistel. See kord ei kõrwalda küll täiesti kunstlikult organiseeritud rühmade esinemist ühingu peakoosolekutel, kuid pehmendab tuntawalt selle mõju. Juhuslikult wähemusse jäänud liikmete kogu ei saa siiski täielikult kõrwaldada ühingu juhtimisest.

Praegu on ühistegelise seaduse muutmine riigikogus päewakorral ja oleks wäga soowitaw, kui seal kaalumisele wõetakse ka walimise korra muutmise küsimus meie ühistegelistes ettewõtetes.

Ühistegewuse terwendamisele aitaks see tunduwalt kaasa.

Kuidas „Onkel Sahm" — Berliini uus linnapea — berliinlasi kõkkuhoinle õpetab.

Ollemaksu tõstetakse kahekordseks! Sellepärast on ka pilkepildil lõbusa laudkonna kõhkumine päris mõistetaw, kuna paljudel sakslastele õlu on tähtsuselt ühesugusel tasemel igapäewase leiwaga.

Armuta rüüstamine õunapuuaias.

Märtsikuul müüs Eesti Maapank wõlgade katteks ära Leebiku wallas asuwa surnud Karl Bergmanni pärandustombu päralt olewa talu „Koosi". Talu ostis Wiljandimaal Riidaja wallas elutsew Woldemar Sarw. Et talwel ei saanud talu ostjale üle anda, andis Maapank eelnimetatud talu Leebiku mõisas elutsewa Herb. Hendriksoni järelwalwe alla, seni oli karta, et pärijad wõiwad rikkuda talu hooneid ja talule kuuluwat suurt wiljapuuaeda.

Nüüd tuli aga ilmsiks, et samas talus elutsew Salme Peets, sünd. Bergmann, on 68 suurel õunapuul lõiganud saega maapinna lähedalt ümber puu sügawad waod, nii et puud seisawad weel püsti, kuid kuiwawad kindlasti ära. Peale selle on S. Peets suuremal osal ülejäänud õunapuiele walanud juurtele mingit kanget wedelikku, et puud ära kuiwaks. S. Peets ei salga oma tegu, waid ütleb, et on seda sihilikult teinud ja palub omale waljemat karistust. Kahju on esialgse arwestuse järele üle 3000 krooni.

Igal firmal ainult [illegible] oma pank.

Meie majandusline elu on raske. Meie ärialal tegutsewad firmad pingutawad ennast kõigest jõust, et kohustusi täita. Nii mõnigi ei ole neist üle saanud, on alla jäänud, mille järeldusena maksujõuetus.

Peale muude põhjuste maksujõuetuks jäämisel on teatawat osa etendanud panga politika, mis on wõimaldanud üksikutele firmadele paljude pankade poolt krediteerimist.

Seejuures tuleb üks eitaw nähtus ilmsiks, mis tingitud suurest pankade arwust, kes wõistluse ja wõib olla mõnel muul otstarbel krediteeriwad o m i ja ka w õ õ r a i d kliente.

Sarnase politika muutmine wõiks meil majanduslises elus terwendust tuua. Selle peale tuleks pankadel tingimata mõtlema hakata ja katsuda wõimalikult kliente enesele täiesti kindlustada, ilma jagamata teistega ja krediteerida teda tema krediidiwõime kohaselt. Üks pank saab tema krediidiwõimet hinnata, kümme panka aga mitte. Sellepärast tuleks edaspidi kindlasti nõuda klientidelt, kas neil teistes erapankades krediiti on ja mil määral. Kui on, siis on kaks wõimalust, kas wõtta kõik krediidid oma juure üle wõi saata ta nende endiste pankade juure, kellega seni töötanud, t a g a s i.

Täiesti lubamatu on igal tingimusel firmat krediteerida, et mõnda tuhandet krooni ärapaigutada ja eeltingimusi looma hakata kliendi teiselt ülewõtmiseks. Sarnane wõistluswiis peaks kaduma, kui ei taheta, et senised kurwad nähtused ülekrediteerimises korduksid.

Loomulikult peaks sinna poole püüdma, et klient omad hoiuarwed ka samas pangas hoiab ja kõik teised panga talitused „oma panka koondab. Tõsisel panga kliendil ei jünniks würtsipoodniku moodi iga talituse pärast kõik pangad läbi käia, et waadata, kus soodsamaid tingimusi wõi kõrgemaid hoiuprotsente wälja kaubelda.

Kahjuks on pangad ka selleks põhjust annud, sellepärast, et neil kõkkulepet kõigi protsendi normide ja komisjoni määrade kohta ei ole olnud wõi ei ole nemad sellest mitte igakord kinnipidanud. Loodame, et ka see nähtus kaob.

Ka iga ärimees ise ja firma peaks enesele oma maitse järle panga wälja walima, kellega tema töötada tahab ja selle juure ka püsima jääma. Siis ei tuleks tal kiusatust ennast ülekrediteerida juba wõimaluse puudusel.

Üldmajandus terweneks selle all tunduwalt ja ärimehel wõi firmal enesel tuleks see juureks kasuks, tema wõiks igasugustele wapustustele jõukohaselt tarwitatud panga krediitide juures kergemalt wastu panna.

Sellejuures ei ole muidugi mõeldud riiklised keskpangad, kui eriseisukorras asuwad ja eriülesannete täitmisel tegutsewad.

Muidugi wõib peale pangakrediidi firma ka kaubakrediiti tarwitada, nii sise- kui wälismaalist, mille kontrollimine raske. Samuti on raske kontrollida, kas firma poolt ülesantawad andmed on õiged. Kuid siin peab arwestama firma s o l i i d s u s e ja a u s u s e g a ja lootusega, et see järkjärgult weel areneb.

Peale selle peab pank, kes firmat täiel määral krediteerib, sellelt kui omalt kliendilt ka igasuguse kontrollimise õiguse krediteerimisel tingimuseks seadma.

A.—u.

Pärnu-Jõõpre raudtee maaala hindamisküsimus riigikohtus.

Laupäeval oli arutusel riigikohtus Pärnust Jõõpre turbarappa wiiwa raudtee alla wõõrandatud maa hindamise küsimus. Nimetatud maa-ala wõõrandati juba 1922. aastal. Raudtee ehitaja, riigi turbatööstus, oli nõus wõõrandatud maa eest Pärnu linnawalitsusele tasuma 747 krooni, nagu ka eksperdid olid hinnanud selle maa wäärtuse. Hindamiskomisjon oli määranud aga 1 kroon ruutsüllale eest, kokku 2620 krooni. Selle hindamise peale antud riigi turbatööstuse protesti oli jätnud hindamiskomisjon tagajärjeta, mispärast majandusministeerium andis asja riigikohtu arutada.

Riigikohus tühistas hindamiskomisjoni otsuse ja määras wõõrandatud maa eest 747 kr. 13 senti ühes 6 protsl., arwates 25. juulist 1922. aastast.

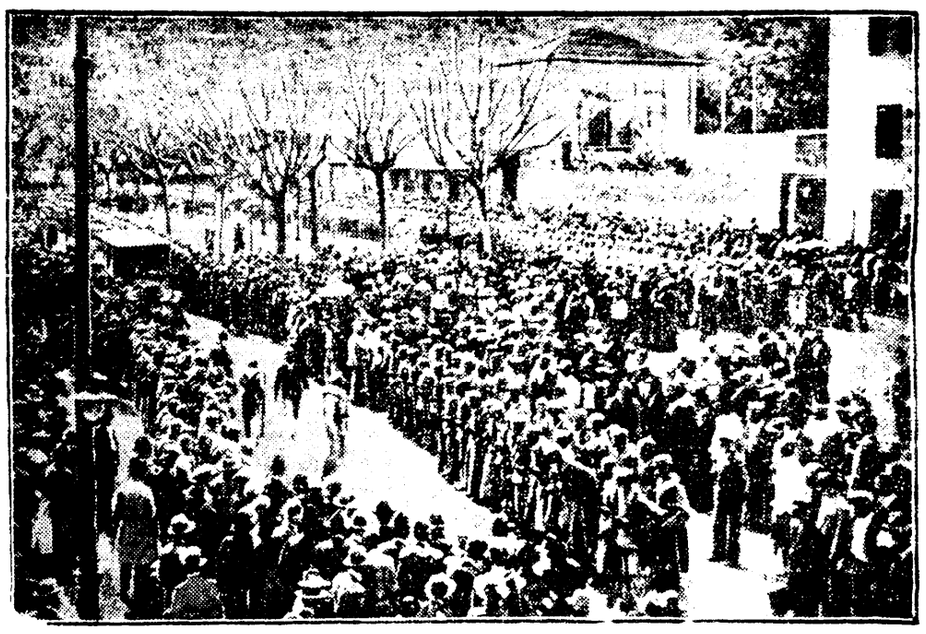

Rewolutsioon Madeiral.

Saarelt, mille rannal keeb praegu kibe wõitlus Portugaalia sõjalaewastiku ja saart kaitswate rewolutsionääride wahel, on saabunud esimesi pilte sealsetest ärewatest sündmustest. Pildil rewolutsionääride poole üleläinud sõjawägi ja rahwahulk Funchali linna tänawatel, kus wälja kuulutati „Hispaania uus ajutine walitsus".

Kas wõib streigi kindlustamiseks kollektiiwlepingut sõlmida?

Riigikohtu jaataw seisukoht.

Riigikohtu tsiwiil-osakonnas oli arutusel põhimõtteline küsimus, kas streigi kindlustamiseks wõib ametiühisus kollektiiwlepingut sõlmida ja kas see on allakirjutanud töölistele kohustaw.

1926. a. suwel sõlmisid 89 Tartu rätsepatöölist omawahelise lepingu, mille järele lubasid Karl Wengerfeldti ärisse tööd enne mitte teha kui nimetatud äri ei ole wastuwõtnud rätsepate nõudmisi kollektiiwlepingu asjus. Selle lubaduse murdmiel kohustusid allakirjutanud 100 krooni Tartu rätsepatööliste ametiühisusele maksma.

Kaks allakirjutanut olid siiski K. Wengerfeldtile oma kodus tööd teinud ja sellepärast esitas rätsepate ametiühisus nende wastu tsiwiilnõudmise 100 kr. suuruses summas. Raukohtunik mõistis need nõudmised tühja, sest mõlemad töölised olid kehwad inimesed ja ühel neist oli wiieliikmeline pere toita ning nad ei saa tööta elada. Selle lepinguga on nende tegeluswabadust kitsendatud ja neilt on wõimalus wõetud enesele ja oma perekonnale tööga elatuslespidamist teenida, sest leping ei lahenda küsimust, kuidas nad tööjeisaku kestwusel, mille tähtaega ei olnud ette nähtud, ülespidamist saawad. Säärane leping ei wõinud olla jõuline.

Rahukogu kinnitas selle otsuse leides et põhiseaduses tähendatud streigiwabadust on piiratud käesolewal juhul lepingus ähwardatud trahwiga.

Riigikohus tühistas rahukogu otsuse, asudes seisukohale, et streik ja kollektiiwlepingud kuuluwad Eesti majandus- ja äiguselu seadusliste nähete hulka. Meie põhiseaduse par. 18 tagatud streigiwabaduse kindlustust ei tule nii mõista, et igasugu tööliste wahel sõlmitud lepped tööst teatawa töötõnda juures hoiduda, kuni nende ühiste nõudmiste wastuwõtmiseni wiimase poolt, oleks seadusewastane streigiwabaduse kitsendus. On töölisel wabadus streikida, siis peab tal ka wabadus olema selle poolest kokkuleppeid teha ja neid leppeid kindlustada tagatisrahaga.

Teistkorsel asjaarutamisel otsustas rahukogu mõlemalt lepingusttaganejalt 100 kr. ametiühisusele wälja mõista.

Mõlemad andsid kassatsioonikaebuse, milles seletawad, et dokumendile, mille nemad alla kirjutanud, ei saa waadata kui lepingule, waid kui ühekülgsele lubadusele, millest lubaja alati wõib taganeda. Riigikohus jättis aga kaebuse tagajärjeta.

Põgenemine Kremlist.

Sven Adeloni romaan.

Tõlkinud M. P. 23

Silberschwangi äri oli läheduses. Ta asus Rue de la Victoire'il, — kitsal, kuid wäga liiklemiselawal tänawal.

Äri jättis endast wäga suurejoonelise mulje. Sildilt lugesin: „Silberschwang ja von Rosen, juweliirid."

Mõjus pisut imestustäratawalt, leida juweelikaupleja osanikuna wanabalti aadliku nimelist. Kuid elame juba kord wäga eriskummalisel ajal.

Ma astusin sisse ja wõttis mind wastu üks ametnik, kollakas-kaame mustade ja käharate juustega noormees. Ta seletas ladusas, kuid märgatawa poola murrakuga wene keeles, et Leiba Silberschwang on äristi juba lahkunud, ja andis mulle wastutulelikult tema era-aadressi.

Minu kawatsus oli nüüd wõtta auto ja sõita Silberschwangi korterisse. Kuid tänawal jäin silmapilguks peatuma, et silmitseda aknale wäljapandud ehteid. Juba kõige waraseemast nooruseest juweelidel on minu jaoks olnud eriline wõlu, ja imelikul kombel see huwi kallite ehteesemete wastu pärast toda õnnetumat teemantide lugu oli muutunud aina suuremaks. Jäin seega seisma ja silmitsesin wäljapanekut waateaknal. Seal tegin ühe nii rabawa awastuse, et waewalt uskusin oma silmi.

20.

Krahwinna Schuwalowa peawõru.

Aknal oli wälja pandud teemantidega ja safiiridega kaunistatud peawõru. Kiwid polnud just kõige suuremad ja kallimad, kuid nende maitsekas asetus ja koostis tegid temast kuldsepakunsti wäikese peene meisterteose. Tundsin peawõru otsekohe ära. Wiimast korda olin teda kümne aasta eest ühes hulga teiste wäärtasjadega näinud oma laual, kui wana Silberschwang õhtul enne minu areteerimist hindas minu teemante. Ehe oli kuulunud krahwinna Schuwalowale, ja mina olin ta omalajal saanud Joseph Silberschwangi wahetalituse läbi.

Ja nüüd, pärast kümmet aastat, leidsin ehte siin, noore Silberschwangi waateaknal.

Samal silmapilgul waldas mind Leiba Silberschwangi wastu suur kahtlus. Mõtlesin, et ta oli olnud juures, kui ma pealik Jarowitzkiga jutlesin teemantide ülepiiri toimetamisest. Peale selle ta muidugi oli aidanud oma isa sissesostudel. Esimesest hetkest ta oli olnud pühendatud minu äriasjusse. Mõtlesin samuti Leiba järsust ilmumisest minu maija wiimasel õhtul, — parajasti silmapilgul, kui ta isa ja mind suleti tuppa, kui seal tegelsime teemantidega.

Oli wõimalik, et Leiba Silberschwang oli surunud kummikiilu ukse wahele ja et teda siis Wera ja Tatjana üllatasid enne tema põgenemist. Keegi ei kahelnud seekord tema seletuses, et ta parajasti oli astunud sisse. Kuid mis pidin uskuma nüüd?

Kuid isegi, kui Leiba oli waras, miks ta oleks pidanud tegema säärase narritembu, nagu seda oli too kummitiikiga?

Silmitsesin weel kord ehet. Eksitus oli wõimatu. See oli krahwinna Schuwalowa peawõru.

Selles punktis igatahes ma wõisin seletust nõuda. Ehe, mis õigupärast kuulus mulle, oli nüüd Silberschwangi waateaknal. Kuid muidugi ei tarwitsenud Leibal teda tookord warastada. Sellest ajast, kui ma ehet olin käes hoidnud wiimast korda, kui ma kiwid peitsin salajasse redupaika parkettpõranda alla, wõru wõis olla läbi käinud sajast käest ja juweelikauplusse Rue de la Victoire'ile sattuda puht juhulikult.

Läksin weel kord kauplusse ja palusin wõru näha.

Silmitsesin teda hetke, ja et teostada oma osa kui harrastaja, küsisin ka hinda, mis pidi olema 90.000 franki.

Siis küsisin üsna pealiskaudselt:

„Teie ei wõi juhulikult öelda, kust see wõru on ostetud? Mul on tunne, nagu oleksin näinud teda kord juba waremini."

Müüja kehitas lahetsedes õlgu, kahjuks ta ei tohtiwat anda mingeid teateid.

Silmitsesin teda wiiwu. Siis tõmbasin taskust wiis sajafrangilist.

Müüja waatas mulle uuriwalt otsa ja tõstis siis üles kõik kümme sõrme.

Hea, lisandasin weel wiis sajafrangilist, ja andsin talle summa.

Müüja waatas mind hetkeks umbusklikult. Siis lukutas ta kõigepealt wõru ühe rahakapi lackasse ja otsis üles paksu sissesosturaamatu, mida hakkas lehitsema.

Aegajalt ta heitis minule uuriwa pilgu. Peagi ta oli leidnud, mis otsis.

„15. detsembril, pealik Jarowitzki, Hotel Léon d'or, Place de Passy," ütles ta lühidalt. Pomisesin üsna hajameelselt tänu ja läksin.

Müüja hüüdis mulle järele:

„Arge unustage, minult te pole midagi teada saanud."

Kui seisin uuesti tänawal, tundsin enda sügawasti pettunud. Oleksin wõinud äraandjana kujutleda ükskõik keda, mitte aga pealik Jarowitzkit, oma waprat kaaspõgenejat Wenemaalt. Nägin selgesti enda ees tema hiigelkuju ja ta poisikese nägu suurte, truusüdamliste siniste silmadega. Kuid ühtlasi mulle meenus ta taltsutamatu nälg selle maailma warade järele, tema lugupidamine õnnemängudest, wanast konjakist ja naistest. Mõtlesin ka sellest, kuidas ta tšeka salapolitseinikud Petrogradis oli trumbanud üle, ja et teda õhtul enne minu arreteerimist oli nähtud Moskwas. Minu usaldus selle inimese wastu warises järsku kokku. Ma ei mõelnudki enam kõrwalteedest ja diplomaatilistest kogemustest. Mõne sekundi pärast juba istusin autos ja olin teel hotelli poole, kus elas pealik Jarowitzki. Auto peatus Place de Passy ühel nurgal. Linna tundja teab, et sellel wäikesel platsil kõku jooksewad mitmed autobuse liinid ja et siin üha walitseb tuututawate autode ja erawankrite kära.

Minu arusaadaw meelelibedus lasi mind tahtmatult panna tähele, et pealik, kui ta tõepoolest elas minu teemantidest, siis õieti elutses wäga mõõdukalt. Kui me lahkusime, elas ta Stokholmis hotel „Royalis" terwes reas wäikestes luksustubades.

Kuid mis oli ka lõppeks üks miljon pealik Jarowitzkile? Kümne aasta jooksul wõis mees nagu tema lüüa weel rohkemgi läbi. Wõibolla oli krahwinna Schuwalowa peaehe wäärtasjadest wiimane, mis ta nüüd detsembris oli müünud ära, et saada raha korralikkudeks jõulupühadeks.

Maksin autojuhile ja astusin wõõrastemaija. Esikut ei olnud olemas. Tulin kohe wõõrastetuppa, mis peitsitud laudadega oli seadeldud äärmiselt tagasihoidlikult. Tsinkplekist leti taga seisis peremees puhweti ees, mis sissesastujale wastu hiilgas mitmesuguste likööripudelite wikerkaarisäraga.

Minu pärimise peale wastas peremees, et pealik Jarowitzki on kodu ja elab toas nr. 17. Samal ajal ei teinud keegi wähematki wälja sellest, et mind wiia üles. Kobasin siis hea õhne peale halwastiwalgustatud trepile, mis mulle pigemini meenutas kanaredelit, ja läbistasin mitu lühemat ja nurgelist laiemate treppidega esikut.

Ühes esikus ma kohtasin neegrit, kes nähtawasti elas wõõrastemajas. Tema näitas mulle lahkesti teed tuba nr. 17.

Koputasin ja astusin kohe pärast seda ühte pisukesse tuppa. Akna all istusid pealik Jarowitzki ja ta naine õhtusöögi juures. Jarowitzki täitis parajasti weinipudelist klaase. Ta hüüatas imestunult, oli wõtnud järgmisel silmapilgul minu mõlemad käed oma karukäppade wahele ja surudes mind wene kombe järele mõlemale põsele. Ka Olga oli tõusnud püsti ja tuli mulle wäljasirutatud käega wastu.

See oli ebameeldiw seisukord. Ei saa hästi wargaks jõimata meest, kui ta sulle wastu tuleb hea sõbrana ja liiati weel oma naise juuresolekul. Eelistasin oodata, terwitasin wiisakalt Olgat ja wõtsin istet toolil, mille Jarowitzki oli mulle walmis pannud.

Wõimalus temaga kõnelda neljasilma all tuli ootamata ruttu. Jarowitzki pöördus oma naise poole:

„Kuule õige, Olga, kas sa ei wõiks kohe alla minna ja tuua peremehelt pudel konjakit? Meie ei wõi ometi wanale sõbrale pakkuda seda siin?"

Olga noogutas ja kohe selle järele olin Jarowitzkiga toas üksi.

„Kellajuhe on katki," seletas ta. Aga juba ta naeratas. „Laske ma parem ütlen teile kohe tõtt. Arwan pigemini, et minu krediit on katki. Kuid kui Olga läheb, siis selle peremehega saab ikkagi kergemini hakkama!"

Silmitsesin teda terawasti. Ei olnud kahtlust, et ta kõneles tõtt.

Järsku ta küsis:

„Kust saite minu aadressi?"

Silberschwangi juweelikauplusest."

Jarowitzki noogutas.

„Muidugi," ütles ta, „seda oleksin wõinud mõelda. Nüüd jutustage ometi, kuidas on käinud teie käsi kõigil neil aastail."

(Järgneb.)

Kaks suuremat tulekahju korraga.

Hulk waranduft tuleroaks.

Laupäewal kell 12 süttis Kernu wallas Mõniste külas Kiwisilla talu laut ühes kuuriga põlema. Hooned põlesid maani maha. Ühes hoonetega häwinesid ka kuuri all olewad põllutööriistad ja osa seemnewilja. Hooned ja seemnewili kuulusid Jaan Alengeri pärijatele. Talupidaja Gustaw Alenger sai kraami wäljatoomise juures raskeid tulehaawu ja toimetati Tallinna linna keskhaiglasse.

Samal päewal umbes kell 2 süttis Alawere wallas Pikwa asunduses Hans Helbi päralt olew puust elumaja. Hoone põles maani maha. Kange tuule tõttu kandus tuli edasi ka õrwalhoonetele, mis samuti maha põlesid. Ühes hoonetega häwines aidas olew seemnewili umbes 200 puuda ja kuurt all põles ära umbes 16 tündrit seemnekartuleid. Kogu kahju hindab omanik 17.000 kr., kuna hooned olid kinnitatud aga kõigest 3000 kr. eest.

Tuli kandus weel edasi lähedal olewale Helbrechti elumajale ja süütas ka selle. Ka see põles täiesti maha. Hoone oli kinnitamata. Edasi kandusid sädemed ja süütasid Pikwa asunduses piirituse wabriku kuuri, kuid õnneks läks kohale kogunud inimeste abil korda tuld kustutada, nii et suuremat õnnetust juhtuda ei saanud. Tuli arwatakse tekkinud olewat kas pikselt wõi läbi katkise korstna tulnud sädemest.

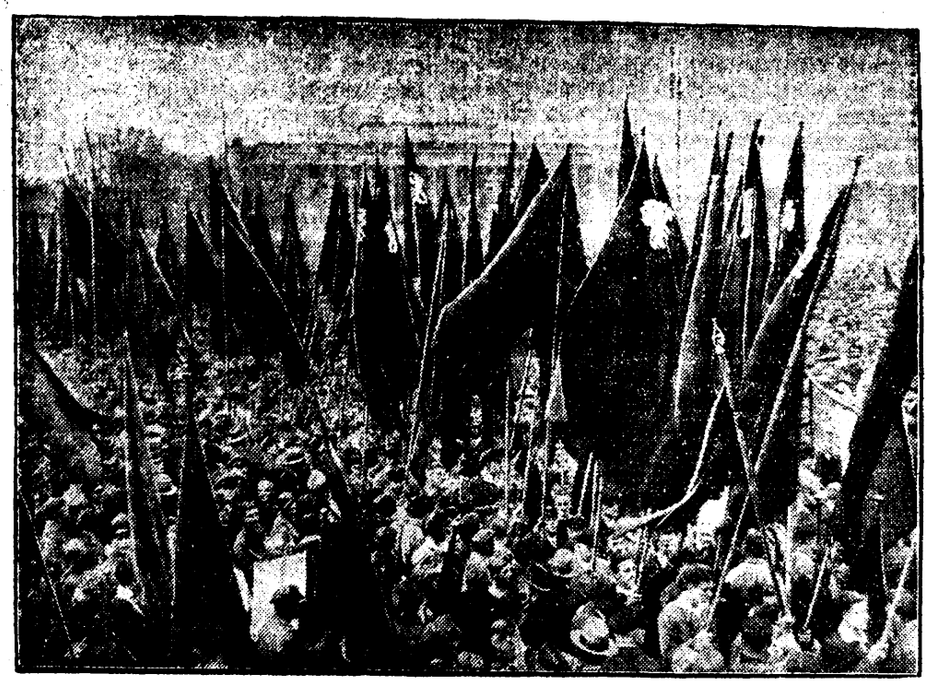

Maipidustused Berliinis.

Sotsiaaldemokraatide mai-rongikäik, mis seekord suuremaid rahurikkumisi kaasa ei toonud.

„Naiste mäss" Egiptuses.

Wafd jatkab meeleawaldusi Sidky pascha walitsuse wastu.

Kairost, 3. mail. (Trj.) Sisepolitilised terawused Egiptuses kaswawad iga päewaga. Uut hoogu on neile annud reedesed kokkupõrked politsei ja wafdistide wahel. Laupäewal pidasid Wafdi erakonna naisliikmed Kairos „haareminaiste meeleawaldusi". Neid juhtisid silmapaistwamad naisõiguslased, nende hulgas endise peaministri Mahmud pascha naine, kelle mees oli reedel hulga haawatute seas. Naiste meeleawaldused wõtsid wäga ägeda kuju. Naised tungisid siseministeeriumi hoowi ja karjusid: „Maha peaminister Sidky pascha, maha walimised!" Sidky pascha tegi korralduse, et wärawad suletaks ja meeleawaldajad wangistataks. Suur hulk naisi wõeti wahi alla.

Samal ajal wangistati 33 wafdisti kestraudteejaamas, kus nad muesti katset tegid rongile minna, et sõita Tantasse. Tantas, hiljutise raudteeõnnetuse paigal, on kawatusel suured meeleawaldused praeguse walitsuse wastu. Nüüd otsitakse põhjalikult läbi kõik isikud, kes tahawad pääseda raudteejaama.

Seisukord Egiptuse pealinnas on äärmiselt pinew. Garnison on alaliselt lõõgiwalmis, kuna kardetakse tõsisemaid rahutusi.

Wabadusristi wennad olid koos.

Eile peeti Tallinnas ohwitseride keskkasiino ruumides wabadusristi wendade ühenduse wolinikudekogu koosolekut. Osawõtjaid oli umbes 40 ümber. Päewakorras oli peale muu ka järjekordse ekskursiooni korraldamise küsimus wabadussõja lahinguwäljadele ja wabadussõja ajaloo kirjutamise ning wäljaandmise küsimus.

Kohad, kust saada on sordikartuleid.

Sordikartuli paljundajad kuhu põllumehed oleneel paremate sortide saamiseks pöörduda wõiwad: Wirumaal: Ar wanadekodu talu Püssi — Deodora ja Up to date. Arkna põllutöökool Rakwere — Deodora. Gruenwaldti Triigi Wäike-Maarija — Jubel. W. Harpe Antu Kõlü — Jubel. D. Mälton Põlula Rägawere — Majestic. W. Siren Waiwara ai. — Majestic. A. Toomel Sompa — Deodora ja Up to date.

Harjumaal: M. Ernesaks Lagedi — Majestic. F. Petersen Anija Kehra — Deodora.

Läänemaal: E. Tannebaum Noarootsi kirikla — Kõigewaramem kollane. Järwamaal: A. Ehrlich Pruuna Lehise — Deodora. Käraweteküla Lehise — Majestic. Tartumaal: Kõigewaramem kollane.

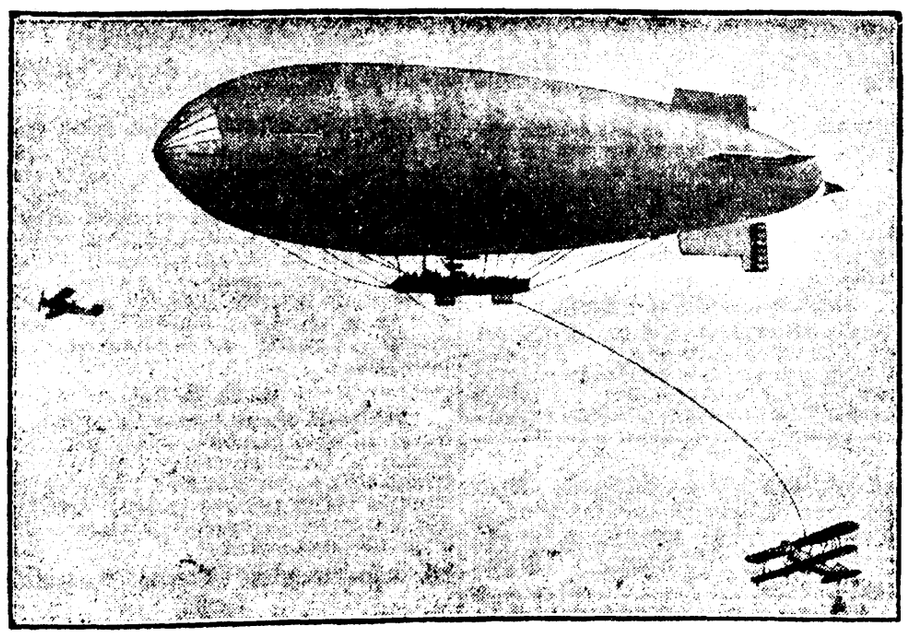

Posti üleandmine lennukilt õhulaewale.

Ühisriikides tehakse katseid postisaadetiste üleandmiseks õhus lennukitelt õhulaewale. See toimub nii, et õhulaewalt allalastud köie püüab kinni lennuki meeskond ja kinnitab siis selle külge üleantawa postisaadetise koti. Lennuk ja õhulaew peawad posti üleandmise ajal ühesuguse kiirusega sõitma.

Ilmus trükist 1. V 1931. Eesti Vabadussõjalaste Keskliidu häälekandja:

«VÕITLUS»

nr. 1

Eesti parema tuleviku eest.

Toimetus ja talitus Tallinnas, Lai t. nr. 1. Tellimisi 10 numbri peale võetakse vastu kõigis vabariigi postiasutustes. Tellimise hind ühes postikuludega **üks kroon.** Üksik nr. 10 senti. — «VÕITLUS» ilmub tarvidust mööda, vähemalt 10 nr. käesoleva aasta jooksul.

Moskwa saatkonna nõunik sõitis kohale.

Laupäewa õhtuse kiirrongiga lahkus Tallinnast hra Warma, et sõita oma ametikohale — Moskwa saatkonna nõunikuks. Hra Warmat oli rongi äramineku ajaks saatma tulnud palju tuttawaid, wälisministeeriumi ametnikke ja wälissaatkondade liikmeid.

Tulekahju Kodijärwes.

30. aprillil kella 1 ajal päewa põles maha „Kitse" talu tagamaadel olew elumaja, rehi ja rehealune ühe katuse all. Ehitis oli wana, tule wastu kinnitatud kuuldawasti „Eestis" 2500 kr. eest. Koht oli rendil L. Silde käes, kes ka tulekahju läbi kannatada saanud. Tule algus teadmata, kuid laseb oletada, et see wõis alguse saada rehe ahjust, sest peremees oli kuiwatanud seemeristikheinu.

Uudised.

Eksamid põllumajandusteaduskonnas maikuus.

Taimekaswatuse professuur 27. mail Raadil. Mullateaduse prof. 28. mail. Loomakaswatuse prof. 28. ja 29. mail. Põllumajapidamise prof. 22. mail. Metsakaswatuse prof. 27. mail. Metsakorralduse prof. 23. mail. Maaparanduse ja geodeesia prof. 28. mail. Piimatalituse dotsentuur 11. Metsakasutuse dotsentuur 30. Ehitusõpetuse d. 29. Põllumaj. masin. ja riist. dotsentuur 28. Taimekaswatuse dotsentuur 29. mail Raadil. Looma kaswatuse dotsentuur 29. ja 30. Praktilise zooloogia dotsentuur 23. Agraarpolitika ja ühiskegewus, rahwamajandusteadus 21. Aiatöö ja mesindus 15. Raadil. Pärilikkuseõpetus 18. Mikrobioloogia 30. Koduloomade anatoomia ja füsioloogia 13. mail.

Geolin

parim metallipuhastaja

Esitus: Firma «Karu» Tallinnas, S. Tartu m. nr. 6, tel. 310-99.

Ermitage'i kunstiwarasid oksjonil.

Läinud nädalal müüdi Leipzigis kogu kõige ilusamaid Ermitage'i joonestusi, nja neist wene kunstigaleriide ehetest wäheste pakkumiste tõttu müüdi wäga odawasti. Boucher'i kriitjoonestus „Noor neiu teenijaga" maksis 4500 s. mrk., sama autori „Wenus" 7000 s. mrk.; „Noore neiu kuju" 6800 s. mrk. Joonestus „Noor neiu lilledega juustes" müüdi 10.500 mrk. eest Pariisi. Cloulti Elisabethi, Heinrich 2. tütre, hiljem Hispaania kuninganna lapseca pilt, mida alul hinnati 10.000 s. mrk., läks maksma 22.000 s. mrk. Watteau „Noor seisew daam" 11.000 mrk.

Ameerikalikud arwud.

Kogu maailma kinotööstusse mahutatakse iga aasta 10 miljardit Saksa marka. 8 miljardit sellest langeb üksi Ameerika arwele.

Ameerika saadab maailmaturule 95 protsent kogu maailma filmitoodangust. Ameerika filmitööstuses töötab 375.000 inimest. Iga päew käib filmiühingutest läbi 400.000 kellinti, kuna iga nädal ameerika kino külastab 115 milj. inimest. Ameerika kinoteatrite brutto sissetulek on aastas 6 miljardit krooni (eesti rahas).

Greta Garbo teenib aastas 3 miljonit krooni.

Anne Harding — 3200 senti tunnis.

Mis on tulusam 6-tunnise tööpäewa juures.

„Veronika" seep on kõige parem!!

Gaidarow ja O. Gsowskaja „Estonias".

Möödunud nädalal filmikuulsus W. Gaidarow ühes oma naise, lauwanäitleja O. Gsowskajaga andis kaks külaskäiguetendust „Estonias", mängides L. Verneuil „Saatanat" ja H. Graumanni „Elu kutsub".

Esimene teos on tuttaw meilegi — „Estonia" õnnestunud lauastuse kaudu, kus osalistena esinesid A. Lauter ja E. Willmer (mõlemad teosed on ainult kahele tegelasele).

On endastmõistetaw, et kahekesi kanda õhtut mänguga, nõuab suuri jõupingutusi. Estoonlased tulid sellega toime mitte ainult rahuldawalt, waid isegi kiitwalt. Seda aga ei saa kinnitada Gaidarowi ja Gsowskaja puhul.

Gaidarow on ju hea filminäitleja, kuid lauwal osalt kahwatugi, wõi siis keskpärane. Huwitaw, et Gaidarow filmis suudab mõjuda mehelikult wõluwangi, lauwal aga on kuiwawõitu-naiselik.

Filminäitleja mäng on palju realistlikum, wõltsimatum, kui seda on lauwanäitleja oma. Gaidarow lauwal esines filminäitlejana. Ta w. ö. „tegi" küll igasugu trikke, et tihendada enda mängu; wilistas, plaksutas sõrmi — ent jäi täiesti realistiks. Ja see mõjus siimpaatselt. Wõib olla — lauwanäitlejal weelgi tuleks wähendada oma „mängimist", s. t. ülemängimist. Meie aeg nõuab suurt lihtsust, wigurdamatust — teise sõnaga, kõrgekultuurset mängu. Ja siin lauwanäitlejal on wist mõndagi õppida ka filminäitlejalt.

„Elu kutsub" — esimene pilt jäi tõsiselt lahwatuks. Alles kolmanda pildiga tekkis see kontakt lauwa ja publiku wahel. Gsowskaja sattus liialt scharihi. Tegi seda küll meisterlikult. Aga parodial on ikka oma koht, kultuursel mängul oma.

J. P.

Põllumajanduse ostujõud langeb.

üleilmline brutto-kaotus 20—25 miljardit netto-kaotus umbes 10 miljardit. Saksa konjunktuuri uurimise instituudi kokkuwõte.

Saksa konjunktuuri uurimise instituut käsitleb oma wiimases wäljaandes üleilmlise agraarkriisi mõju põllumajanduse ostujõule. *Tulemus, millele ta jõuab, on järgmine.* 1929. aastaga wõrreldes on põllumajanduse brutto ostujõud 1930. aastal langenud 10—15 protsendi wõrra: Saksamaal, Prantsusmaal, Suur-Britannias ja Kesk-Ameerikas, 15—20 protsendi wõrra: Ühendriikides ja Briti-Indias.

20—25 protsendi wõrra: Itaalias, Tshehho-Slowakkias, Poolas ja Brasiilias, 25—30 protsendi wõrra: Austraalias, Hollandi-Indias, Jaapanis, Hiinas ja Egiptuses, 30—40 protsendi wõrra: Kanadas, Argentiinas ja Hispaanias.

Põllumajanduse rahalised sissetulekud on langenud üldiselt seda rohkem, mida rohkem on maa äärarippuw wäljaweost. Ja kuna wäljaweos esikohal seisawad taimeriigi saadused, siis kannatasid terawilja kaswatajad maad rohkem kui loomasaadusi produtseerijad maad. Wähem langesid hinnad siseturul. Põllumajanduse saaduste sisseweo maades pole hinnad langenud samal määral kui maailmaturul, sellepärast et nendes maades sagedasti tarwitusele wõeti abinõusid omamaa põllumajanduse kaitseks.

Üldiselt langesid põllumajanduse rahalised sissetulekud tähtsamate saaduste müügist umb. 18% wõrra ja nimelt taimeriigi saaduste alal 26 protsendi wõrra, loomariigi saaduste alal 11 protsendi wõrra. Seega on põllumajanduse rahalised sissetulekud 1930. aastal wähenenud kogu maailmas 20—26 miljardi Saksa marga wõrra. Kuna samal ajal põllumajanduse tarwilikud tööstussaadused hinnas langesid umbkaudselt ainult 5—10 protsendi wõrra, siis tõuseb põllumajanduse ostujõu nettokaotus kogu maailmas üle 10 miljardi Saksa marga.

Rahwuswahelises kaubanduses tuleb aga ainult üks osa sellest ostujõu languseist wahenditult ilmsiks. Mis puutub rahalisesse sissetulekutesse ekspordist, siis langesid need maailmaturu hindade keikmise tagajimineku juures 25 protsendi wõrra peaaegu 10 miljardi Saksa marga wõrra. Selle wastu langesid põllumajanduse saaduste wäljaweo maade poolt maailmaturul ostetud tööstussaadused umbes 10—15 protsendi wõrra, nii et põllumajanduse saaduste wäljaweo maad said ekspordi kaudu kahju umbes 10 protsenti wäljaweetud põllumajanduse saaduste wõrtusest ehk ligikaudu 3—4 miljardit Saksa riigimarka. See kahju andis end maailmaturul selgekohe tunda. See asjaolu tõi eneleg kaasa ka teatawa mundatuse ostujõu jaotuses, sest põllumajanduse saaduste sissewedu maad ei tarwitsenud oma sissewedu maaterand saaduste alal wähendada sugugi niiwõrd, kuiwõrd põllumajanduse saaduste wäljaweo maad olid sunnitud wähendama tööstussaaduste sissewedu.

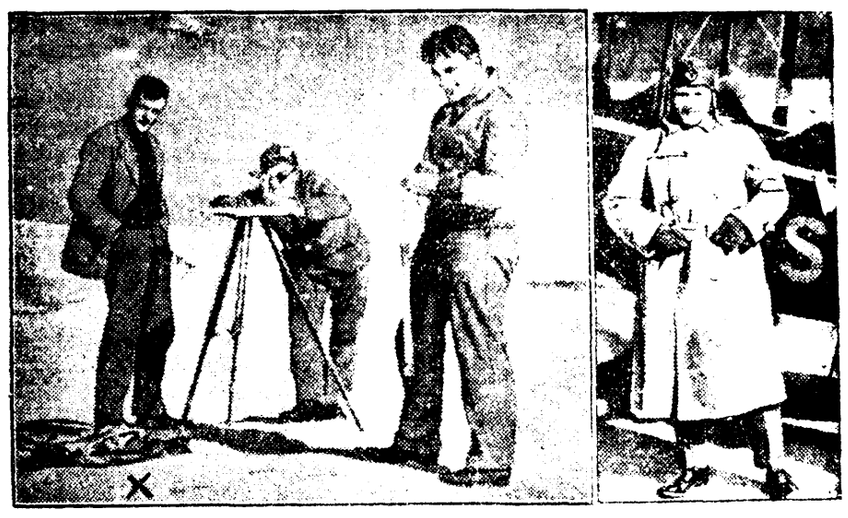

Grönimaal kadunud teadlasi otsima.

Neil päewil startis tuntud Rootsi lendur pealik Ahrenberg Malmöst, et lennata Grönimaale ja asuda kadunud Wegeneri ekspeditsiooni otsima. Samal ajal püüab lendur selgusele jõuda Watkinsi ekspeditsiooni kadunud liikme inglise teadlase Courtauldi saatuses. Meie pildil on kadunud teadlane Courtauld (ristiga märgitud) koos teise Watkinsi ekspeditsiooni liikmega. Paremal Rootsi lendur Ahrenberg.

Nõukogude walitsuse istungite tuba.

Masfiline kogunemine Kremlis.

„Rulis" kirjeldab tema Wenemaa kaastööline Nõukogude liidu rahwakomissaride istungite saali Kremlis.

Sownarkomi saal on suur, piklik tuba, seinad walged. Keset lage ripub wanaaegne kroonlühter. Walge ahi, mis talwel on köetud alati peaaegu punaseks. Lenini aga ripub ahju kohal suur tahwel pealkirjaga: „Suitsetamine keelatud". Tookord seisid rahwakomissarid nagu koolipoisid reas, et suitsetada tõmbetorudesse. Rõkowi ajal suitsetati istungilauas. Ühel seinal ripub Lenini pilt. Kuski akna juures nurgas siideesriide taga seisawad nagu muuseumis tema kirjutuslaud ja tugitool. See on kõik, mis sellesse ruumi Leninist alale jäänud. Pikuti seina, referendi toa ukse wastu, seisab wäike laud, mille juures istuwad eesistuja ja sekretärid. Igal komissaril on oma teatud koht, mis ära tähendatakse kaardikesega laual. Rahwakomissarid istuwad siin hierarhhilises astmestikus. Kahel pool eesistujat tema esindajad, siis wälis-, sõja- ja laewastikukomissarid, keskkomisjonis esindaja, tööliste- ja talupoegade inspektsiooni komissar, G. P. U. esindaja ja kõik liitwabariikide esindajad. Komissarid ilmuwad istungeile alati isiklikult, ainult nende äraisõidu wõi haigestumise puhul nende asendajad wõi wastawate kolleegiumite liikmed. Wiimased wõtawad istungeist osa ka siis, kui arutusele tulewad küsimused, on erakorraliselt tähtsad.

Nõukogudel on kolme liiki komissariaate ja komissare. Esmajoones liidu komissariaadid. Neid on kaheksa: wälis-, sõja- ja laewanduse-, liikluse-, weeteede, G. P. U., posti- ja telegraafi, wäliskaubanduse, põllumajanduse komissariaadid. Wähemuid komissariaate on arwult wiis: töölis- ja talupoegade, töö-, rahanduse-, siseläubanduse komissariaat ja kõrgem majandusnõukogu. Samajuguses komissariaadid on samuti üksikutes liidu wabariikides, tegelikult aga nad on waid keskkomissariaadile allutud organid. Kolmas liik komissariaate on neid, mis asuwad ainult liitwabar. juures: kohtu-, haridus- ja sotsiaalkindlustuse komissariaat. Sisekomissariaat on likwideeritud. Ka need wabariikide komissariaadid on ainult abiorganid. Kuna kõik need komissarid liidunõukogu istungitest osa wõtawad, on need istungid osawõtjatelt wäga suured. Eriti laialdane on koosolek eelarwe arutamistel. Mõnikord istungi saal on kiilutud nii täis, et eesistuja kategoorilisel palub kõiki „ülekuigeid" eemaldada.

Töötõime nii suure kogu juures on äärmiselt wäike, kuigi kõne aeg igal üksikul on kindlasti piiratud kolme minutiga. Igaks istungiks seatakse üles lehekülje pikune töökawa, millest teostatakse minimaalne osa. Istungid kestawad harilikult hilisööni.

Sownarkomi istungid peetakse teatud päewadel, ja nimelt õhtuti, — harilikult mitte enam kui kord nädalas. Kodusõja ajajärgul kujundas Lenin põhimõtteliste küsimuste arutamiseks weel ühe wäikese erilise komisjoni, omamoodi direktooriumi, kus Lenini enda juhatusel istusid mõned walitud rahwakomissarid. Pärast Lenini surma kaotas see niinim. töö ja kaitse nõukogu oma mõtte, mil kaise *rahwakomissaride sõjakisa tõttu on muutunud* üheks tähtsamaks probleemiks, omandab ta jälle autoritecti. Iseloomustaw on, et Stalin, kel seni Nõukogude Liidu aparaadis polnud ühtki funktsiooni, on selle nõukogu liige.

Soome keele harrastajaile.

Soodn õppimisewõimalus.

Läinud aasta eeskujul on õnnestunud Soome abiga korraldada tänawugi Tartus soome keele õppimiseks ühekuulised kursused linna 5. algkooli ruumes. Õpingud wõiwad aset leida kolmes eriklassis — algajaile ja edasijõudnuile. Need kursused on mõeldud just keelkoolide õpilastele ja mõlemale hariklasile. Wastawad lektorid — eesti ja soome keele waldajad — on oma nõusoleku õpetamiseks juba andnud. Need on: 1. prl. Linda Leeman, filoloog, õpetaja Tartus; 2. hra Otto Mertanen, õpetaja Soomes, oli juba läinud aastal meie kursuste lektoriks. Algajate klassis õpetaja J. Lehmann. Kursuste aineks oleks: Kõigile osawõtjaile ühine laul ja mängud (viirteilki) à 3 tundi nädalas.

Algajate klassis: 1) Ingemine ühes wormiõpetusega, 2) kirjalikke harjutusi, eriti tähtsaid — wõimaliku sagedasti wihtudesse.

Kõrgemais, edasijõudnute klassides: A. Järnefelt'i „Isamaa" — wõi mõne muu wastawa teose lehtaw lugemine ühes wastawa grammatika analüüsiga. Kirjalikkude harjutuste süwendamine. Soomekeelset kirjawahetust. Lühike ülewaade Soome ajaloost ja praktilist arwutamist. Kursuse maks oleks ainult 1 kroon kuu eest. Õpingaamatud on mõistuta tarwilada nooremate klassidel, kõrgemas klassis tuleb osta üks kirjandusleht teos omal kulul. Kursuste kestus 22. juunist kuni 22. juulini incl. iga päew 3 tundi — kella 5—8 p. l.

Osawõtjate üldisel soowil wõib aega wajaduse mööda ka muuta. Ülesandmisi kursuste wõeratse wastu igal pühapäewal kella 4—5 p. l. 5. algkooli ruumes Karlowa tän. 48 Tartus, kuni juunise pühadeni. Siis weel 7. juunil kl. 4—6 p. l. Hiljem antakse wabad kohad algkoolidele (5 kl.) õpilastele, kes 5 kl. läbitanud.

Reisijatewedu raudteel wähenenud!

Tariifid rewideerimisele.

Üldiselt on meie raudteede tegewus tõusu sihis arenenud. Aastate wältel on paranenud raudteede olukord ja on tõusnud ka tulud, nõnda et wiimastel aastatel andis raudtee riigikassale aastas ligi 3 milj. kr. ülejääki.

Möödunud aruande aasta ei ole aga raudteele enam nõnda õnnelik olnud kui eelwiimased aastad. Nõnda näeme reisijateweos suurt langust pea kogu aasta kestel. Samuti on ka kaubawedu möödunud aruandeaastal 1930./31. a. paljudel kuudel wäiksem olnud kui eelmisel aastal.

Ehk küll wiimase paari kuu andmed on weel awaldamata, kuid awaldatud andmete järele wõib arwata, et kokkuwõttes wõiwad raudtee tulud möödunud aruande-aastal waewalt küll suuremad olla, kui nad olid eelarwes arwestatud. Otse wastuoksa on karta eelarwe järele isegi puudujääki. Seisukorra parandajaks wõiwad olla ainult wiimased kuud, kus kaubawedu on raudteel palju tõusnud.

Kui suur on olnud wähenemine reisijate weos, seda näitawad järgmised andmed, kus on eraldi reisijate wedu antud tuhandetes reisijates üksikutel kuudel laiaroopalisel ja kitsaroopalisel eelmise aastaga wõrreldes.

Reisijaid tuhandetes.

	Laiaroopalisel		Kitsaroopalisel	
	1930. a.	1929. a.	1930. a.	1929. a.
Sept.	387	485	91	126
Oktoobril	371	414	90	105
Nowembril	334	396	83	112
Detsembr.	383	454	99	135
	1931. a.	1930. a.	1931. a.	1930. a.
Jaan.	291	381	76	106

Nendest andmetest näeme reisijate järjekindlat langust, niihästi laiaroopalisel kui ka kitsaroopalisel. Kahtlemata on see ka palju raudtee tulude wähenemise sihis kaasa mõjunud. Ehk küll möödunud kewadel tõsteti sõidutariifi, kuid waewalt suudab tariifitõstmine katta seda puudujääki, mis on reisijate wähenemine toonud. Nõnda on wähemalt selles osas eelarwe järele puudujääk kindlustatud.

Ka kaubaweos näeme mitmel kuul wähenemist. Kuid üldiselt on seisukord siin ikkagi märksa parem kui reisijateweo alal. Kuidas kaubaweoga tõeliselt lugu on, seda selgitawad järgmised andmed, kus on antud kaubawedu 1000 tonnides üksikutel kuudel.

Kaubawedu 1000 tonnides.

	Laiaroopalisel		Kitsaroopalisel	
	1930. a.	1929. a.	1930. a.	1929. a.
Sept.	138	182	71	75
Oktoobril	145	149	66	70
Nowembril	117	131	48	50
Detsembril	104	90	41	44
	1931. a.	1930. a.	1931. a.	1930. a.
Jaan.	152	110	68	45

Nõnda näitawad wiimased andmed kaubaweos suurt tõusu ja esialgsete kokkuwõtete järele on see tõus ka weel aruande-aasta wiimastel kuudel edasi kestnud. Kokkuwõttes wõiksid siis ehk möödunud aruande-aastal raudtee tulud kaubaweo alal eelarwe piirides laekuda ehk isegi weel wähkest ülejääki anda.

Ehk küll raudteele on kaubawedu palju tähtsamaks tuluallikaks kui reisijatewedu, sest 1929./30. a. aruande järele on raudtee reisijateweost saanud ainult 36 protS. raudtee üldisest sissetulekust, kuid kõigele sellele waatamata on reisijatewedu raudteele ikkagi wäga tähtsaks tuluallikaks ja reisijate wähenemine annab tulude osas ennast walusasti tunda.

Seni on korduwalt raudteewalitsuse poolt seletatud, et reisijatewedu ei tasu ja raudteel tuleb reisijateweole juurde maksa. Wõib ju olla, et kui arwestada kõik kulud, et siis wõib puudujääk tekkida. Kuid samuti on selge, et reisijate wähenemine asetab raudtee aineliselt weel halwemasse seisukorda. Sellepärast tuleks raudteewalitsusel selleks kõik teha, et reisijate arwu raudteel saaks kuidagi suurendada.

Kahtlemata mõjus reisijate wähenemiseks kaasa ka läinud kewadel tariifi tõstmine. Kuid täiesti ekslik oleks reisijate wähenemist põhjendada ainult tariifide tõstmisega. Raudteede tegewuse wähenemine on pea üldiseks nähtuseks niihästi Euroopas kui ka mujal. Näitena wõiksime siin tuua Saksamaa riigi raudteed, kus oli miljonites reisijaid 1928. a. — 2009, 1929. a. — 1980 ja möödunud 1930.. a. — 1829 milj. reisijat. Nõnda on reisijatewedu ligi 8 protS. langenud eelmise aastaga wõrreldes.

Tõsi, et Saksamaal tõsteti ka läinud aasta septembris tariife, kuid see tõstmine ei wõinud ikkagi nõnda suuresti reisijate wähenemiseks kaasa mõjuda, nagu ta on Saksamaal ilmsiks tulnud. Ja mitte ainult meil ja Saksamaal ei ole sõitjate arw wähenenud, seda kuuleme ka nendest riikidest, kus ei ole tariife möödunud aastal kõrgendatud. Maailma majanduskriis on ka raudteel ilmsiks tulnud.

Kuid siiski on ka riike, kus majanduslisele kriisile waatamata on möödunud aastal reisijatewedu tõusnud. Need on riigid, kus on wõetud erakordseid abinõusid reisijatele soodustuste pakkumiseks tarwitusele.

Nõnda kirjutab näiteks Läti raudteelane B. Einbergs „E. Raudtee“ wiimases numbris, et reisiliiklemine on möödunud aastal Läti raudteedel tõusnud ning kaubawedu langenud. Seda tõusu põhjendatakse tariifi tunduwa alandamisega. Ja nagu raudtee aruandest selgub, on sõiduhinna alandust kasutanud umbes 40 protS. weetud reisijate arwust.

Lätil on korda läinud tariifide alandamisega reisijate arwu raudteel suurendada ja sellega ühtlasi tõsta ka raudtee tulusid. Kahjuks talitas meil aga läinud aastal wabariigi walitsus otse wastupidises sihis, s. o. tõstis tariife nende alandamise asemel. Kui palju oleks triifide alandamine raudteele reisijaid kindlustanud, seda on muidugi raske ennustada. Kuid kahtlemata ei oleks reisijate wähenemine mitte nõnda suur olnud kui praegusel ajal. Wõib isegi arwata, et kui reisijate arw ei oleks tõusnud, siis wähemalt oleks ta endiseks jäänud ja sellega oleks raudtee majanduslikult rohkem wõitnud kui kaotanud.

Nähtawasti on siis alles praeguse walitsuse ajal selgusele jõutud, et raudtee tulusid ei saa suurendada tariifide tõstmisega, waid neid peab oskama ka tarwilisel korral alandada. Sellepärast tuleb praegust teedeministeeriumi kawatsust ainult toetada, kui tariifid wõetakse rewideerimisele nende alandamise sihis. See mis pidi aasta tagasi sündima, saab siis alles nüüd teoks.

Ehk küll tariifide alandamisega saab reisijatele soodustusi pakkuda ja on wõimalik reisijate arwu tõsta, kuid siin tuleb weel teisi wõimalusi kasutada. Nendest wõimalustest edaspidi.

Maawalitsuse poolt ja wastu.

Rahwaerakonna könekoosolek.

Esmaspäewal, 4. mail kl. 8 õhtul on „Postimehe“ toimetuses rahwaerakonna Tartu osakonna könekoosolek. Köneleb Tartu maawalitsuse liige hra Ed. Ounapuu ainel: Kas on maawalitsuse olemasolu õigustatud.. Kuna referendi seisukoht könesolewas küsimuses on jaataw, siis walgustab sama küsimust teisest seisukohast rkl. hra A. Tõllasseppp. ..

Käesolew teade on kutseks kõigile rahwaerakonna liikmetele, erilisi kutseid ei saadeta.

Uputuse all kannatanud talud halwas seisukorras.

Suurwesi rikkus seemne- kui ka toiduwilja.

Wiimase uputuse läbi kannatas P.rnumaal ligi 100 kilomeetrilisel maa-alal üle 300 talupidamise. Paljudel taludel polnud wõimalik kiiresti tõusnud suurwee pärast aitadest oma seemne- kui ka muid wiljatagawarasid päästa. Kirjeldamatu kurbusega pidid põllumehed pealt waatama, kuidas järjest kerkiw suurwesi tungis aitadesse ning leotas sinna jäänud wiljatagawara.

Nüüd, mil wesi alanenud, saadi wili kätte, kuid wiimane oli wee sees idanema läinud. Seemneks seda wilja enam tarwitada ei saa. Märg wili tuleb nüüd uuesti kuiwatada. Kohe wilja kuiwatusje wiia ka ei saa.

Üle 50.000 kilo seemnewilja on rikutud, peale selle weel hulk toiduks hoitud wilja ja jahu. Ka seemnekartulid on kuhjades läpastunud, muutunud niihästi seemneks kui ka toiduks kõlbmatuks.

Praegu, põllutöö hooaja alul on põllud nii pehmed, et ei kanna inimest, könelemata weel harimiswõimalusteſt. Umbes paar nädalat läheb enne weel aega, kuni maa harimiskõlbulisekſ taheneb. Maa tahenemist takistab weel see, et sawine aluspõhi peab niiskust kaua kinni. Uputuspiirkondades jääb tänawu põllutöö hiljaks.

Külwi takistab ka wilja- ja kartuliseemne puudus. Senised tagawarad on uputuse läbi tarwituskõlbmatuks muutunud. Tahes ehk tahtmata tuleb uut seemet osta. Kuid wiimase ostmiseks puudub raha. Mispärast ollakse sunnitud kas maad sööti jätma wõi jällegi erapankadest kõrgete protsentide eest laenu tegema, mis jällegi üle jõu käib.

„Wäikese merekonwerentsi“ lõpp?

Londoni läbirääkimised nähtawasti katkenud.

Pariisist, 3. mail. (Trj.) Prantsuse peadelegaat Massigli jõudis Londonist tagasi. Prantsuse ajakirjandus näeb selles tõendust, et Inglise-Prantsuse-Itaalia läbirääkimised Prantsusmaa ja Itaalia ühinemiseks Londoni merelepinguga, on lõplikult katkestatud. Arwatakse, et wast peale rahwasteliidu nõukogu istungjärku tehakse katset läbirääkimisi jatkata. „Le Matin“ awaldab lootust, et riigimehed siiski Genfis leiawad teed läbirääkimiste lõpulewiimiseks. „Le Temps“ loodab, et weel täielik üksmeel jalule seatakse. Mõned parempoolsed lehed leiawad aga juba põhjust kõnelda täielikust ummikust Prantsuse-Itaalia wahekorras ja märgiwad neil päewil Lõuna-Prantsusmaal peetud manöörite puhul, Toulon ja Marseille olewat liig nõrgalt kaitstud „arwatawa waenlase“ lennuwäe kallaletungide wastu.

Turism nõuab tähelepanu!

Wälispropaganda nõrk. — Mõttetu killustamine turismikorralduses.

Turismi küsimus pole kaugeltki nii wäikese tähtsusega nagu seda wõiks arwata. Kiire ja soodus ühenduswõimalus maade ja riikide wahel aurulaewa, raudtee, auto ja lennuki abil on wälja kutsunud hulgalise rändamise üheſt maast teise. On kujunenud eriline spordiharu — turism, mida harrastatakse, sama innuga kui teisigi spordiharusid. Turism on omandanud koguni rahwamajanduslikU tähtsuse, mõjutades ühe wõi teise maa majanduslikku arengut. On riike, kelle peasissetulek saadakse turistidelt. Sellejärele on kujunenud ka nende maade rahwamajanduslik korraldus. Schweitsis näit. elawad terwed linnad ja maakohad ainult neist sissetulekutest, mis saadakse turistidelt, samuti Itaalias ja weel paljudeski teistes maades. Turismi tõttu wõidakse riiki sisse tuua wõi wälja wiia suured summad raha. Ameerika on teatawasti ju ainuke suurriik, kelle kaubabilanss on aktiiwne. See on saawutatud kindla tollipolitikaga, mis ameeriklastele mitte wähe pole maksma läinud. Kuid selle osa kapitalist, mis aktiiwne kaubabilanss maale sisse toob, wiiwad turistid wälja. Teatawasti on ju Ameerika miljonärid kirglisemad turistid maailmas. Neid wõib aasta läbi leida matkamas kõikides ilmajagudes. Nad ei eelista mitte kõikide mõnusustega warustatud ilmalinnu, waid ka mahajäänumaid ja warjatumaid kohti maakeral.

Turismi suurt rahwamajanduslikku tähtsust arwesse wõttes püüawad riigid teha, mis wõimalik, et tõmmata enesele selle uudishimulise ja maksuwõimelise ränduri — turisti tähelepanu. Selleks tehakse pöörast reklaami ja kulutatakse hiigla summasid. Antakse wälja maa huwitawusi ja iseäraldusi kirjeldawaid broshüüre, mis mitmetes keeltes kõikidesse maadesse laiali saadetakse. Wälismaade ajakirjanikkudele wõimaldatakse priisõidud ja elamine. Neile näidatakse kõike, mis aga wähegi näidata annab — ja seda kõike ainult selle eest, et kirjutataks mõni rida nende maast. Wälismail peetakse ülewal informatsiooni bürood ja agentuurid, kelle ülesandeks on juhtida maale turistide woolu. Kõike seda ei tehta mitte paljast auahnusest, waid sellel on omad majanduslikud tagamõtted. Ja sellel tööl on olnud ka tagajärgi, sest iga aasta wõetakse turistidelt sisse tähelepanuwäärtwad summad.

Waatamata sellele, et turismi edendamiseks meil küllaldaselt wäljawaateid olemas, pole selleks kuigi palju korda saadetud. Suurel määral on siin takistuseks olnud muidugi kapitali puudus, mis nähtawasti pole lubanud sellesse küllalt küsitawana paistwasse ärisse kapitali mahutada. Kuid kapitali puudus ei saa siinjuures olla küllalt wabandawaks põhjuseks. Meil on kapitali inwesteeritud ilma kindlate kalkulatsiooniideta ja wäljawaadeteta palju kahtlasematesse ettewõtetesse, millise summad pärast niikuinii tulid korstn. kirjutada. Mõjuw. põhjusena on siin esinenud lihtsalt loidus ja asja tähtsuse alahindamine. Walitses waade, ja walitseb osaliselt weel praegugi, et meie maa on waene ning tühi ja mis wõiks siin köita huwireisijat. See waade ei ole põhjendatud.

Wähemalt huwireisijale peaks siin palju tähelepanemiswäärset leiduma. Oleme aastasadade jooksul elanud mitmesuguste kultuurimõjutuste all. Korduwalt on meie maalt üle käinud Skandinaawia mõjutused, mis kõik on jätnud teatawad jäljed maa iseloomule, tema linnade arhitektoonilisse ja kunstilisse ilmesse ning isegi rahwa iseloomu. Meie linnad kui ka maastikud pole wähem huwipakkuwad, kui mõne teisegi maa ülemaailmliselt tuntud waatamiswäärsused. Kuid meie pole osanud, pole tahtnud wõi pole julenud seda teatawaks teha teistele. Ja kuidas wõimegi siis loota, et meid tuldaks waatama.

Turistide wool siia on elawamaks muutunud wiimase paari aasta kestel. Warematel aastatel oli loomulikuks nähteks, et meie oma inimesed käisid wälismaal, kuid wälismaalased siia ei tulnud. Selle tõttu wiidi iga aasta palju suuremad summad kapitali wälja, kui seda wälismaalased siia tõid. Niisugune olukord kestis kuni 1928. aastani. Siis hakkas bilanss näitama meie kasuks. See oli tingitud eestkätt sellest, et majanduslikU kriisi tõttu meie wälismaareisid wähemaks jäid, kuna wälismaalaste siiawool weidi elustus. 1928. ja 29. aasta jooksul toodi wälismaalaste pooli meile umbes 30 milj. senti rohkem raha sisse, kui seda meie wälismaalkäijate poolt wälja wiidi. Möödunud aasta oli selles mõttes wähe halwem: turismi kaudu sisse tulnud summa ülekaalu wõib arwestada ligikaudu 22 milj. sendile. Need kalkulatsioonid on muidugi juhuslikud ning wäga raskesti kontrollitawad. Arwestamise aluseks on wõetud oletus, et üks wälispassiga wälismaal käinud eestlane jätab sellele raha 150 kr. ja iga Lätis käija 10 kr. Siinkäinud wälismaalaste keskmiseks wäljaminekuks on arwatud 80 kr.. Paistab wast imelikuna, et kulutusmäär ühe wälismaalase kohta on arwestatud 60 kr. wähem kui meie inimeste wälismaal kulutatud summa. Kuid see on loomulik, sest wälismaalased saawad siin sõita raudteedel jne. ainult lühikesi maid, kuna meilt wälismaal käinute kulude hulka tuleb arwata kõik sõidud ning elamiskulud, mis iseenesest palju kallimad, kui meil.

Wiimastel aastatel on tunduwalt elustunud ka propaganda wälismaalaste siia meelitamiseks. Selleks kutsuti mõne aasta eest ellu turismi keskkorraldus, kuhu kuuluwad nelja ministeeriumi, linnade liidu, wee- ja raudteede walitsuse ja mitmete liitude esitajad. Wälispassidelt wõetawast maksust läheb 25 protS. turismi edendamiseks. Kuid nii nagu meil paljudel aladel armastatakse jõudusid killustada, nii ka siin. Strandmani walitsuse ajal asutati sise- ja kohtuministeeriumi juure weel eriline suwitus- ja supelasutuste sihtasutus, kes saab nüüd poole turismi edendamiseks määratud summadest omale. See summa tahetakse kulutada supelasutuste paremale järjele tõstmiseks sel teel, et sellest määratakse igale asutusele tema tähtsuse järele. toetust. Kuid waewalt saab sellest üheſt miljonist, mis supelasutuste sihtasutuse kasutada läheb, meie supelasutusi sel määral toetada, et see kasu ka märgataw oleks. Loomulikum oleks olnud, kui wälispassidelt saadud summa oleks olnud ainult turismi keskkorralduse kasutada, kelle õlgadel oleks lasunud siis ühtlasi ka hoolitsemine supelasutuste eest, peaasjalikult aga nende reklameerimine wälismaal.

Ilmus:
Prof. A. Paldrock
Noorsoo suguelust.
Hind 10 senti.
Ladu: **„Postimehe“ raamatukaupluses**
Tartus, Suurturg nr. 16.

„Veronika“ seep on kõige parem!!

Euroopa rahakuningad.

Miljardärid ei ole ainult Ameerikas!

Euroopal on samuti nagu Ameerikalgi oma rahamehed, kelle warandus ulatub uskumata suurtesse summadesse, kelledest meil aga mingipärast wähem teataks, kui Ameerika kröösustest. Kõigi nende eesotsas sammub rootsi tikutrusti kuningas Iwar Kreuger, kes 1913. a. kõik rootsi tikuwabrikud ühendas ühte kontserni. Ajajooksul kindlustas ta endale mõju pea kõigele euroopa ja koguni ookeanitagustele tikutööstustele, andes rahawajawatele walitsustele monopoli loowutamise eest meelsasti laenu. Kreuger diktteerib tänapäew oma äranägemise järele iga mehe poolt tarwitawa artikli hinda. Kui suur on praegu tema warandus arwudes, ei tea keegi, wõibolla tema isegi mitte. Arwatakse siiski, et pool miljardit krooni ei ole arwutatud palju.

Prantsusmaa kõige rikkam mees on puudri- ja lõhnaõliwabrikant ja praegune ajalehekontserni omanik Coty. Tema warandus on mõne miljoni frangi wõrt suurem kahe prantsuse autotöösturi — Citroëni ja Renault'i — omast. Maa endine kõige rikkam mees, Pariisi Rotschild, on pidanud leppima neljanda kohaga. Coty warandust hinnatakse 200 miljonile kroonile (Eesti rahas), ja kui rahal üldse on lõhna, siis Coty raha lõhnab ainult puudri, lõhnaõli ja trükimusta järele.

Inglismaa on rahalisis asjus tagasihoidlik maa. Ta ei näita neid meelsasti teistele. Terwe hulk inglise aristokraate on mitmekordsed miljonärid, wäljaspool aga arwutatakse rohkem ärialal tegutsewate meeste warandusega. Petrooleumimagnaat sir Deterding ja ajalehe lord Rothermere, kes päris samuti oma kuulsusrikka wenna lord Northcliffe'i waranduse, on kõige rikkamad inglased, kuigi nad wiimastel aastatel on kannatanud suuri kahjusid. Üheks kõige rikkamaks inglaseks peeti, ka läinud aastal ära surnud parlamendi liiget Hugh Morrisoni, kellel peale oma suure waranduse oli weel õnne aasta jooksul lähematelt sugulastelt pärida ligikaudu 225 miljonit krooni.

Ka Saksamaa kõige rikkamaid mehi ei saa kõrgesti kindlaks teha. Üks inglise statistik peab endist ekskeisrit kõige rikkamaks sakslaseks. Temale järgnewat würstid Hohenlohe, Donnersmarck ja Fürstenberg, kellel igal arwatakse olewat üle 100 miljoni sularaha. Ennesõjaste miljonäride Plessi ja suurtöösturi Kruppi warandused on warisenud täiesti kokku. Saksa suurtöösturid Thyssen, Wolff ja Strauss on praegu samuti saksa kõige rikkamaid mehi.

Austrias on ikka weel Rotschildi nimel maagiline kõla. Ta ennesõjaste ettewõtete wäärtust Wiinis arwati poolele miljardile kuldkroonile. Praegu tohiks selles alale jäänud olla ainult pool. Panga walitseja, kes kontrollib kogu Austria tööstust, on tal rohkesti lõikust rahanduse alal.

Poola ja Ungari on kaks Euroopa riiki, kus kõige rikkamad mehed on suurmaaomanikud. Need mõlemad maad on esijoones agraarmaad. Poola miljardärid on aristokraadid prints Radziwill ja krahw Alfred Potozki, Ungaris waewalt kolmekümne-aastane majoraadihärra würst Paul Eszterhazy, kellele kuuluwad laialdased maa-alad Kesk-Ungaris. Noor würst on Euroopa silmapaistwamaid põllumajandusteadlasi ja sellejuures tegelik põllumees. Peale suurte suhkru- ja piimawabrikute on ta wiimaseil aastail sisse seadnud eeskujulised moodsad juustu- ja worstiwabrikud.

Tschehho-Slowakkias on armatuuriwabrikant Skoda juba pikemat aega wõistlusejalal tõsise wastasega saapatööstuse alal. See wastane on meil kurikuulsaks saanud Bata, kes oma ettewõtted üles ehitas omaenda kollektiiwse süsteemi järele oma töölistega, ilma et ta oma näpud sellejuures, nagu ta waranduslik seisukord näitab, oleksid jäänud põhja. Ka söemagnaadil Petschekil wõiks omal endal olla kõige soojem tuba, kui ta seda tahab.

Jugoslaawia kõige rikkam mees on Arthur Drach. Drachi warandust moodustawad suured metsad ja saeweskid. Juba tema isa warandust hinnati 500 miljonile dinarile. Ollepruulimise ja söekaewamisega pani oma waranduse kokku teine Jugoslaawia rikkam mees Weisetz — kellel sularaha pankades arwatakse 200 miljonit krooni. Jugoslaawia kröösuste kolmandal kohal on würtsisuurkaupmees ja pankur Andrei Saraboff, kuigi „ainult“ 60 milj. kroonise warandusega.

Palju tagasihoidlikumad on erawarandused Rumeenias. Rumeenias on maa suurmaaomanikud kirikud. Mõisnikke on küll ka bojaaride hulgas, kuid üksi neist ei suuda wõistelda Mihail Dinuga, kelle kogu warandus teeb ligikaudu wälja 30 miljonit krooni ja kullakangedes alal hoitakse wälismaa pankades. Dinu omandas selle waranduse oma wennalt, weidralt erakult ja ihnuskoilt, kes Pürenei mägedes elas üksindases lossis ja haiglase kirega kogus kullakange. Pärija seisukord ei ole praegu siiski kadestataw: ta peab elama oma wäikese mõisa weel wähemateſt sissetulekutest, sest testamendi järele ta saab raha kätte alles paarikümne aasta pärast ega kanna need summad talle wälismaa pangas mingeid protsente.

Greekamaa on uhke oma wana saladusliku sir Basil Zaharowi üle, keda weel mõne aasta eest peeti maailma kõige rikkamaks meheks. Zaharow walitses peaaegu kogu Euroopa relwawarustust. Sünnilt greeklane, weetis ta oma nooreea Konstantinoopolis, algas oma karjäärі ühe inglise rewolwriwabriku esindajana ja elab praegu inglise baronetina Rivieras, olles ühtlasi Monte Carlo mängukasiino osanik.

Päris miljonäride pesa on wäike Helweetsia. Teated Helweetsia wanemate ja rikkamate perekondade warandusliku seisukorrast tungiwad harwa awalikkusse. Nende hulgas on paljud 50—100 kordsed miljonärid, lihtsatest miljonäridest kõnelemata, sest neid endid on juba Zürichis ligikaudu kaksjada. Helweetsia rahameeste sümpaatne joon on, et nad endid oma elukiisilt harilikkudest kodanikkudest ei eralda.

Hispaania kõige rikkamaks meheks peetakse praegu kataloonlast Cambot. Mitukorda oma maa rahaminister, kuuluwad talle praegu Hispaania kõige suuremad jõujaamad. Cambo on silmapaistew majandusteadlane ja politik, sellejuures suur kunstiharrastaja ja -toetaja.

Itaalia majandusolud on liiga läbipaistmatud seks, et kindlaks teha tema kullakuningaid. Kuid rikkaid mehi on ka seal, nagu Hollandis, Taanis ja Soomeski. Isegi Nõukogude Wenemaal olewat miljardärc, kes ahelate ehk wõimukauplemisega on kokku ajanud suuri warandusi. Muidugi nad ise hoiawad sellekohased andmed suures saladuses.

ESPERANTO.

Tartu raadiosaatejaama

poolt edasiantud esperantokeelne jumalateenistus ja igapühapäewased esperantowestlused on leidnud rohkearwulise kuulajaskonna kodu- ja wälismaal. Nii on Raadio-ringhääling saanud rohkesti tähekirju jumalateenistuse edasiandmise eest; on awaldatud soowe, et sedasiandmisi korraldataks ka edaspidi.

Andreo Ce'lt

saabus wastus kutsele tulla Eestisse pidama esperantokursust õpetajatele; ainuke aeg, mil tal wõimalik oleks wiibida siin, on 15. juunist 12. juulini. Paralleelselt õpetajatele määratud kursusega korraldaks Tartu Esperanto Seltsi ka kursuse kõigile soowijatele, kuna soowiawaldisi ning järelepärimisi esperanto-õppimise wõimaluste kohta on tulnud mitmelt poolt.

Uus esperantokeelne reisijuht.

Itaalia esperantlased ühes Itaalia Turismiklubiga („Touring Club Italiano“) koostasid ning andsid wälja esperantokeelse suurejoonelise reisijuhi „Milano kaj lagoj de Lombardio“. See reisijuht sisaldab kunsti ja muualaliste oskussõnade seletussõnastiku, turistidele wajalikkude esperanto-itaalia ning itaalia-esperanto keele lausete kogu, itaalia keele häälduamisreeglid, rohkearwulisi näpunäiteid reiziks Itaaliasse, 6 plaani, 9 kaarti jm.; raamatu paksus 112 lk., trükk maitsekas, köide kaunis.

Nimetatud luksuslik ning imponeeriw reisijuht on kawatsetud esimese raamatuna suures kogueuroopalises sarjas „La verda gvidlibro“.

Lennuasjandus ja esperanto.

Ligue Aeronautique de France“ Pariisis korraldas oma liikmetele esperantokursuse.

Rahwuswahel. esperantokursus pedagoogidele.

Kraakowis korraldatakse 20. juulist 1. augustini kolmas rahwuswaheline esperantokursus pedagoogidele; kursust juhib Andreo Ce. Õppetöö kestaks kogu päewa: ennelõunat õppetunnid, pärast lõunat ja õhtuti ühised jalutuskäigud, ekskursioonid jm., milliste kestes harjutatakse esperantot. Nimetatud kursustel Andreo Ce püüab panna rõhku eriti sellele, et pedagoogid tutwukšid igakülgselt ta meetodiliste wõtetega ja omandakšid kuulsaksaanud õppewiisi. Kursuste asupaigaks on Tööstusmuuseumi suur kuuldesaal.

I. O. G. T.

Inglismaal ilmuw häätemplerite ajakiri „International Good Templar“, sisaldab niiudsest peale artikleid ja teateid ka esperanto keeles. Ajakirja esperanto-osa on äratanud suurt huwi ning tõstnud tugewasti tellijate ja lugejate arwu. Nii näiteks on selle ajakirja tellijate arwRootsis kaswanud lühikese ajaga 100 protS. wõrra.

10. rahwuswaheline Skoutide Esperantoliidu laager

peetakse Ungaris 14.—20. uulil s. a. Soowiawaldised osawõtuks tuleb saata hiljemalt 1. juuniks; aadress: Skolta Rondo Esperantista, Budapest 5, Nagy Sándor-utca 6, Skolta Domo. Samast saab ka kõiki teateid laagri kohta; ametlik keel esperanto.

Eesti erinumber.

Budapestis ilmuwa kirjanduslikU esperantokeelse ajakirja „Literatura mondo“ maikuu number ilmub suurendatud kujul Eesti erinumbrina.

Lühikesed teated.

Belostokis, Poolamaal, awatakse augustikuul pidulikult dr. L. Zamenhofi monument. Hulk kogusseks puhuks Belostokki.

Ilmus pärsiakeelne „Esperanto wõti“ ja esperanto õpperaamat. Praagas, Tshehoslowakkias, lõppes hiljuti kuuekuuline esperantokursus politseinikkudele. Asutati politsei esperantoring.

Mis maksab elatis New-Yorgis?

Mõned asjad sama kallid, mõned kümmekord kallimad kui Eestis.

„Kui kallis on ðieti elu New-Yorgis, wõrreldes Eestiga?“ See on sagedane küsimus, mida esitatakse ameerikareisijalt kodumaale saabujale. Harilikult saadakse summaarne wastus: „See on umbes kolmekordselt sama kallis; see tähendab, et dollar, mille eest tuleb maksta 3,75 krooni, on Eesti hinna järele arwestatult 1,25 krooni wäärt.“ Aga see wastus on wale ning ei anna üldse mingit pilsti elukallidusest New-Yorgis. Sest kui oma dollari eest osta konserwe, wõid, munc, suhkrut, kohwi ja teatawat sorti liha, siis on see harilikult mitte palju wähem wäärt kui 2,50 krooni. On tarwis maksta maa-aluse raudteesõitude, gaasi- ja elektriarwete, ajalehtede, sigarettide eest, siis on dollar juba sama kallis kui meil Eestis — 3,75 krooni. Osta autw ja teda käitada ise, selleks on hoopis märksa wähem dollareid tarwis, kui seda meil. Kui oma dollarit anda wälja lihtsa riietuse ostuks, siis saab ta eest waewalt sama palju, mis meil kahe krooni eest. Tarwitada oma raha hotellide, lõbustuste, pesuarwete ja majapidamiskulude jaoks, siis wastab dollari wäärtus waid 1 kroonile ehk isegi 50 sendile. Kuid pidada teenijaid ehk üürida mitmetoaline korter, osta mööbel, hästi riietuda, siis pole dollar mitte rohkem wäärt kui 25 kuni 30 senti. Nii on üks summaarne wastus lihtsalt esitatud küsimusele meie ja New-Yorgi elukalliduse protsentuaalse wõrdluse kohta wõimatu. Mis Eestis paljudel on iseendastmõistetawalt — nagu näiteks, wõrdlemisi ruumikas elamu ja üks ehk isegi kaks teenijat — on New-Yorgis luksus. Ja mis Eestis on luksus — näiteks, pidada ühes perekonas laht, wõi isegi üht autot — on New-Yorgi wastawais ringes täiesti iseendastmõistetaw. Keskseisuse elustandard, millist käesolew kirjutis peamiselt puudutab, on New-Yorgis sellest põhjalikult erinew, mida Eestis mõistetakse „normaalse“ all, kusjuures aga eeskätt peab seda toonitama, et ta mingil juhul niipalju kõrgem pole, nagu harilikult arwatakse, sest hea abikaasa laasabil saab läbi palju odawamini, ja et teatawad kutsekategooriad oluliselt lihtsamalt peawad elama kui Eestis.

Tähtsamaid tegureid on igas majapidamises

korteriüür,

mis harilikult sünnitab weerandi, enamasti aga kolmandiku üldwäljaminekuist. Üüri arwestatakse tubade järele, kusjuures mitte wannituba, aga köök ja sinna juure kuuluw teenijatuba arwestatakse tubadena. Järelikult „seitsmetoaline korter“ koosneb tegelikult waid wiiest toast, teenijatoast ja köögist. Ruumid on üldiselt oluliselt wähemad kui Eestis. Et üksikud korterid on küllalt tugewalt standardiseeritud, nii wõib üüri kõrgust mõninga kogemuse järele kindlaks määrata, olles warustatud kahe tunnusega: asukohaga ja maja ehitamisaastaga. New-Yorgi majade kiire amortisatsioon ja elamute mugawdamise edendamine wiiwad warajasele „wananemisele“ ja seepärast wäga suurele differentsile uute ja wanade majade üüride wahel.

Kõige odawamate korterite eest, kus puudub keskküte, asub halwas linnaosas ja mahajäetud majas, wõetakse ühe toa eest kuus üüri wähemalt 25 krooni. Keskseisus peab toa eest kuus wälja andma 70 kuni 120 krooni. Mida kõrgemal asub korter, seda kallim ta on, kuna alumisil korril tagatoad ja tihti ka eelmised toad peaaegu ei saa üldse päewawalgust.

Küte ja soe wesi on üürihinna sees, ja gaas kui ka elekter nende suhteliselt madalate hindade tõttu mängiwad wäga wähe rolli. Ka telefon pole kallis: põhihind on 16 krooni kuus kuni 66 kõne juures, ja 20 senti iga järgnewa kõne eest.

Wäljaminek, millesse New-Yorgis suhtutakse kõige raskemalt, on

teenijaskonna tasu.

Enamus keskseisuse perekondi, kui perepreoua ise on mõnes ametis, peawad tihti omal nädalas mõned tunnid abilist, olgu see walge naine, wõi neegritar, makstes 2 krooni tunni eest. Toatüdrukud, kes majas ei ela, saawad kaheksatunnilise tööaja eest üldiselt 60 kuni 70 krooni nädalas. Muul juhul on palk üksiteenijatel (kes harilikult omawad waba pühapäewa, pool päewa ühest nädalapäewast ja iga õhtu) 200 kuni 310 krooni kuus. Köögitüdrukud saawad 325 kuni 450 krooni ja rohkem, lapsehoidjad 290 kuni 385 krooni kuus ja autojuhid 140—225 krooni ja enam nädalas.

Söögile ja joogile

kulutatakse koduses majapidamises isiku kohta päewas umbes 3,60 kuni 5,40 krooni. Suur osa lõunasööke koosneb, eriti perekonnis, kes ühtki teenijat ei pea, konserwidest. Purgi täis head lihasuppi kahele isikule maksab 36 senti, nael (450 grammi) kaunwilja maksab 23 kuni 45 senti, nael spargelit 45 kuni 68 senti, Liha maksab: parem loomaliha 1,35 kuni 2,25 krooni, ja wasika-kotlettliha 1,70 kuni 2,50 krooni nael. Wõihind, 1,80 kuni 2,55 krooni nael, on nii odaw, et margariini üldse ei tarwitata. Munadehind on suwel 1,13 kuni 1,90 krooni ja talwel kuni 3,40 krooni tosin. Piim, mis New-Yorgis on märksa parem kui üheski teises Euroopa suurlinnas, maksab 75 senti kuni 1,10 krooni liiter, kohwi 1,25 kuni 2,25 krooni ja suhkur 22 kuni 27 senti nael. Puuwilja ja juurwilja on wäga rikkalikus walikus, heas läbilõikekwaliteedis ja wäga odawad, kuna aga kartuli nael maksab 16 kuni 27 senti. Ananasi saab ajalt osta 45 kuni 70 senti tükk. Nael leiba maksab 36 senti. Tähtsaks toiduks nii suwel kui talwel on rõõskkoorejäätis, mida ületamatus kwaliteedis wõib osta 2,25 krooni eest liter.

Riietusehindadest

on loomulikult wõimalik teha waid läbilõikeskeemi. Tellitud töö on üldiselt suur luksus ja wäga kallis. Seewastu meeste walmisülikonnad wõi mantlid maksawad odawaimate hindade juures 70 kuni 85 krooni, keskmises wäärtuses — kus pole weel sugugi hea riie — 130 kuni 190 krooni, ja heas kwaliteedis 300 kuni 380 krooni. Häid tellitud ülikondi ja mantleid inglise riidest wõib waewalt saada alla 550 krooni. Meesterahwa kingi peaaegu alawäärtuslikus wiimistlemises wõib osta juba 15 krooni eest; head tänawakingad maksawad aga keskmiselt 38 krooni; ja parimate firmade omade eest nõutakse 54 krooni ja rohkem. Keskmises headuses päewasärgid maksawad 7,20 kuni 15,5 krooni; kraed 90 senti kuni 1,25 krooni, ja wiltkaabud keskmiselt 18 kuni 32,5 krooni. Naisriietuses on suuremalt jaolt kasutatawamaks materjaliks siid, ja hinnad kõiguwad odawate asjade juures 30 kuni 60 krooni, keskmises kwaliteedis 70 kuni 140 krooni wahel. Indiwiduaalse maitse eest tuleb hästi kõrgemat hinda tasuda. Naiskingad maksawad peaaegu samapalju, mis meeskingadki.

Sõidud

linnapiires pole kallid. Maa-alusel raudteel wõib sõita 18 sendi eest 40 km kaugele. Kuid neis rongis on mustust, nad on täidetud rahwast ning sõita neis on ebamugaw. Sõit uulitsaraudteel maksab 18 senti, autobusel 35 senti. Taksiauto sõit maksab esimesel miilil (1,64 kilomeetrit) 1,12 kr. ja igal järgmisel 77 senti.

Isiklik autopidamine on odaw.

Autosid on siin lewinud hiigla palju. Automaks ei mängi peaaegu mingit rolli: Ford-masina eest tuleb aastas maksta 30 krooni ja teiste eest kuni kõige elegantsemate ja raskemateni 40 kuni 80 krooni aastas. Liiter bensiini maksab 18 senti, liiter õli 80—125 senti, ja garaaži peale wõib arwestada keskmisena kuuüürina 105 kuni 155 krooni, olenedes asukohast. Keskmise Chryslerklassi auto juures arwestatakse keskmiselt sõidu ja remondi (kuid mitte põhjalikumad) kulusid umbes 260 kuni 290 krooni kuus, juhul kui on auto sõitnud umbes 1500 km. Olgu nimetatud weel lewinenumate ning tuntumate autode ostuhinda wabrikuist: kus Ford maksab 1800 kuni 2475 krooni, Chevrolet 2250 kuni 1825 krooni, Chrysler-Four umbes 3250 krooni ja mõlemad Buick'id 4950 ja 6840 krooni. Wana, ent weel täiesti sõidukõlwulist Fordi wõib tihti saada 350 kuni 450 krooni eest.

Erakordselt kalliks läheb maksma

haiguseravi.

Arsti honorarid pole sugugi normeeritud; keskseisuse jaoks praktiseeriwa arsti wäiksema abi eest kõnetundide wisitidil wõib nimetada keskmisena alusena 7,50 krooni, koduwisitidil 11 krooni ja öösisitidil 19 krooni. Keskmise spetsialisti miinimumtasu on 19 kuni 36 krooni ja keskklassi wõimsuste „aupaklikud“ honorarid kõiguwad 90 kuni 180 krooni wahel. Haiglarawi on wäga kallis, kuna New-Yorgi linnahaiglad keskseisusele ei tule mitte küsimusse ja riiklikke asutusi on waid tiisikuse ja waimuhaigete jaoks. Erahaiglais kolmanda klassi patsiendil on kõige odawam taks päewas 11 kuni 15 krooni, teise-klassi patsiendil 22,50 kuni 27 krooni ja esimese-klassi patsiendil 34 kuni 57 krooni. Kallimais kliinikuis hea toa eest pole päewatasuna 22,50 kuni 160 krooni mingi haruldus. Erahaigepõetajad saawad päewas 31,50 krooni ja ülespidamise. Hambaarstide tasu on üldiselt töötunni eest 38 krooni.

Raske on ülewaadet saada

lõbustuskuludest.

Enamuses teatreis (wälja arwatud kallim „Follies“) maksawad kõige odawamad istekohad 4,25 krooni, keskmised parkettplatsid 12,40 kuni 15,30 krooni ja paremad kohad kuni 37,80 krooni. Kinopiletite hinnad olenewad kino asukohast ja päewaajast (kuna üks New-Yorgi kino mängib lõunast kuni kesköösni oreli saatel!); ja waewalt wõib kinodes leida ühtlushinda, mis kõigub 60 sendist kuni 3,60 wõi 5,50 kroonini.

Odawamad piletid kontserdile maksawad 2,70 kuni 11,25 krooni. Wäga odawad on ajalehed, milledes suurema osa ruumist täidawad kuulutused. Hommiku- ja õhtulehed maksawad harilikult waid 10 senti ja isegi „Times“ pühapäewane wäljaanne, mis kaalub julgesti 1 kilo, saab osta 18 sendi eest. Sigaretid, millisesid umbes 90 protsenti elanikkonnast suitsetab ja mis pole sugugi halwad, maksawad ligi 3 senti tükk, ja 5,5 sendi eest wõib saada ülihäid.

Maksukohustuste

alal on new-yorklased wäga rõõmustawas olukorras. Wallaliste aastane sissetulek kuni 5400 krooni, ja abielulisil kuni 12.600 krooni ja iga lapse eest 1500 krooni (see tähendab, peaaegu iga töölise ja „wäikse“, samuti „keskmise“ ametniku sissetulek) on maksuwaba, ja kes teenib kuni 37.800 krooni, tuleb maksta linna- ja riigimaksu üldiselt tegelikult mitte üle 2 protsendi. Linnamakse ja kirikumakse pole olemas. Kruundimaksud on aga erakordselt kõrged, mida wäljendawad ka kõrged üürihinnad.

Oluliselt teise

elatisminimumi määrawad new-yorklased wõõrale,

kes peab elama hotellis ja sööma restoranis. Kõige odawam woodiga hotellituba halwas asukohas maksab umbes 8 krooni päewas; wäike, ent hästi sisustatud tuba ja peaaegu sinna juure kuuluwa wannitoaga ja küllaldaselt heas ümbruskonnas maksab juba 15 kr.; ja odawaim taks esimese järgu paremas hotellis üksiktoa eest on 30 kuni 40 krooni päewas. Restorani hinnad kõiguwad erakordselt rängalt ja harilikult: mitte nii wäga toidu kwaliteedi kui lokaalt asukoha ja sisustuse pärast. Nõudlikkusest loobudes maksab hommikueine (koosnew kohwist ja leiwawiilust, puuwiljast ja kahest munast) umbes 2 kuni 3 krooni, lõunasöök kolmeroaline 3 kuni 3,5 kr. ja õhtusöök (koosnew eelsöögist, supist, lihast aiawiljaga, dessertist ja kohwist) 3,5 kuni 7,60 krooni. Kohwikud, milles ööd kui päewa rahwamurd — isetegemisega — on natuke odawamad. Sealt saab 18 sendi eest tass kohwi, 18 kuni 40 sendi eest kactud leiwawiil ja 135 kuni 160 sendi eest tükk liha.

New-Yorki sõitja peab arwestama, isegi kui ka kuskil kõrwalisel kohal saab eratoa 450, kuni 650 krooni eest nädalas, wäljaminekuid 20 kuni 30 krooni päewas, siinjuures weel jättes tähelepanemata lõbustusi ja ostusid.

Edg. A.

Ringi ümber kodumaa.

Spordihooaja awamine Laiusel. 1. mail oli Laiusel kohaliku sp. selts „Tasuja“ poolt korraldatud suwise hooaja awamine murdmaa jooksuga läbi alewiku ringiga üle mäe tagasi spordiwäljale. 10. sp. on kawatsusel jalgpalli hooaja awamine, kuna kuiw spordiwäli juba umbes nädal aega on wõimaldanud korralikke harjutusi.

Palamuse laat osutus kaunis rahwarikkaks. Ka oli loomi wähest wiisi kokku toodud ja needki pidid ostjate puudusel tagasi minema. Osteti põrsaid peekoniks sõõtmiseks. Ei puudunud ka igasugused laadakaupmehed, kes kurtsid, et nende äri ei lähe.

Wana-Otepääs ka „weike Kärewere“. Möödunud aastal ehitati teedekapitali arwel „Mõldre“ talu kohal ojale betoonist sild, aga nüüd on see lõhki läinud ja ülekäik juba kahtlaseks muutunud, wõib kokku wariseda. Silla lõhkemise põhused on weel teadmata.

Puka turg. Wiimane turupäew oli rahwarikas, mille tõttu ka kauplemine elawam. Peamüügiainetes olid wõi ja kanamunad. Maksti wõi naelasti 50—55 senti, kanamuna paarist 7 senti. Wajikate hinnad olid madalad. Nendest maksti 5 krooni ümber tükist. Muud ained müügilt puudusid.

Nus koorejaam Aakres. Aakre ühispiimatalituse eitewõitel awati hiljuti Aakre wallas, Pühaste külas end. „Pühaste“ algkooli ruumides nus koorejaam. Nüüd kasutab koolimaja ruume ka Pühaste Noorte ühing, kellel on seal oma kodu. Lähemal ajal awatakse seal ka postiagentuur ja telefoni kõnepunkt.

Esimene äikesewihm Aakres. 1. sp. läks Aakre Pühaste küla kohalt üle sel kewadel esimene äikesewihma koog. Wihma järele muutus temperatuur märksa jahedamaks.

Päidlas on rukkiorased ja ristikheinad tertwelt lume alt wälja tulnud ja soojad ilmad on nad rohelisteks teinud. Ka põllutöödega on alguse tehtud. Mõni põllunurgas on juba nädalapäewad põllul töötanud.

Päidlas tulewad uue wallawanema walimised. Praegune wallawanem, kes aasta eest ametisse astus, on enese lahti palunud. Lahkumise põhjuseks on elukoha kauglus wallamajast, mis ameti pidamise raskeks teeb.

Undiseid Elwast.

Elwas müüakse suwemaju ja krunte. Elwas, Meeri mersas olewad 10 suwemaja on kastud müügile. 4 on juba ära müüdud. Uued omanikud on praegu hoolega ametis nende korraldamisega, ümberehitatuna töötawad nad õige nägusad tulla. Ka müüakse kesset alewit olewaid krunte eraisikute poolt. Nende ostmine näib aga tagasihoidlik olewat.

Remonteeritakse ujulat. Tänawu wõetakse ujulas ainult wäiksemaid korraldustöid ette. Nii wärwitakse ja korraldatakse sisemisi ruume.

Esimesed suplejad. Hädawaewalt sai Elwa järw jääst wabaneda, kui juba suplejad kohale ilmusid. Nii wõis 1. mail õige mitmeid warajasi kõhakarastajaid näha.

Urwaste „Siirius“ korraldab laulupäewa.

Urwastes tegutseb praegu peaasjalikult üks selts — „Eesti noorsoo-liit „Siirius“.

„Siiriuse“ tegewus on wäga mitmekesine ja iseäranis märkimiswäärt on näitetegewus, mis alati kuulajate poolt head wastuwõttu ja wäärikat hindamist on leidnud. Sel ajal, kui teatrid linnas ja rahwamajad maal kurdawad wähese osawõtu pärast, on „Siiriuse“ ruumikas saal alati tulwil inimesi täis.

„Siiriusel“ walmis paari aasta eest ka oma maja, mille püstitas selts, kuigi raha oli wähe, peaasjalikult omal jõul ja nõul. Maja täiendatakse nüüd jõudu mööda. Iseäranis hoolitsetakse näitelawa eest, muretsedes aegajalt ajakohaseid wajalikke dekoratsioone jne., mille tõttu wõidakse nüüd enam-wähem rahuldawalt ette kanda mitmekesiseid näidendeid.

Samuti on Seltsil oma keelpillide orkester, raamatukogu ja korraldamisel ka spordiplats. Tänawu suwel peetakse „Siiriuse“ algatusel ja eestwõttel ka kohalik kihelkondline laulupidu ära.

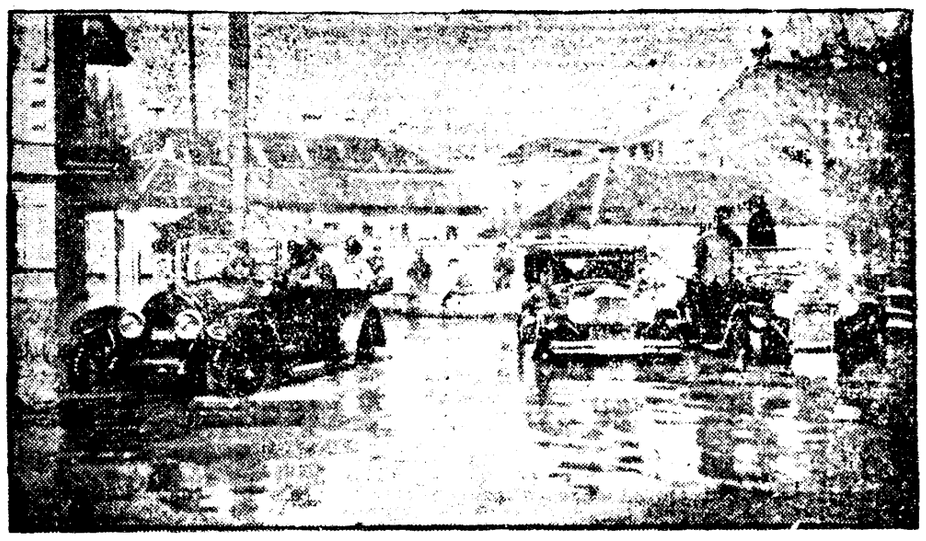

Wilno upub.

Ida-Euroopa suuremateest linnadest on kewadise suurwee läbi kõige rängemalt kannatada saanud Wilno. Nagu juba tuttaw, on seal hulk maju uputuse tõttu kokku warisenud. Pildil Wilno tänawad suurwee all.

Tennisplatsid awatud.

Karskusspordiselts „Ülo“ kawatses tänawu kewadel oma tennisplatse ümber planeerida. Tarwilise maa-ala juurdesaamiseks olid selisil mõnda aega käimas läbirääkimised ülikooli walitsusega. Kuna aga wahepeal kewadilmad kätte jõudnud, siis jäeti tegelik ümberplaneerimine sügiseks ning platsid awati üldiseks tarwitamiseks senisel kujul arwates 1. maist.

Akad. Spordiklubi tennisplatsil on praegu weel korraldustööd käimas.

Loeng Palestiinast.

4. mail jõuab Tartu Wiini juudi ajalehe „Die neue Welt“ peatoimetaja dr. ing. Robert Striker, ja peab Treffneri gümn. ruumes loengu teemil „Palestiina, looming ja juudi riik“.

Dr. Striker on wanemaid weterane sionismi liikumises, wõttes osa esimesest ülcilmliiest kongressist Baselis. Loeng peetakse saksa keeles.

Riigikohtu otsused.

Riigikohtu kriminaal-osakond 29. aprilli istungil otsustas jätta tagajärjeta Jaan Raitsa, Eduard Kaie, Heinrich Bergi, Jüri Umbergi, Aleksei Karaski, eraisikuid Gustaw Prikkeli, Mihkel Lootsmanni, Matt Heisleri, Anna Heina, Tallinna linnawalitsuse (Eugen Kleini süüdistusasjas), Hugo Omeli, kahjusaaja Aleksander Raawiku, kahjusaaja Leena Heina, Joosep Kollami, kahjusaaja Johannes Kalmi, kahjusaaja Marie Weski, Helmi Juhkamsoni, Pauline Lestali, eraisikuid August Laumetsa, Karl Oja, Johannes Prolowi, Werner Kaitleri, Elmar Kossari, Jaan Leomari, Mihkel Limbergi, Juhan Poomanni ja Heinrich Puumanni kaebused. Kaewatud otsused tühistati Woldemar Rukhomi ja Troilan Alberto Lopezi, Arnold Prommiku, Karl Saare, Otto Linke, Johannes Kunze, Karl Wiitoli ja Isak Abramowi süüdistusasjades. Otsuse kuulutamised lükati 6. maile eraisikuid Aleksander Miili ja Eduard Reinoki kaebeasjades. Asja arutamised lükati edasi Paul Mathiesenit ja Arnold Luscheri süüdistusasjades.

Riigikohtu kriminaal-osakonna awalikul kohtuistungil 13. mail on arutusele määratud Aleksander Areni, Theodor Prinsthali, Jaan Siimanni, Rudolf Jentsi, Johannes Kilgi, Alide Kõpu, Karl Lalli, Johannes ja Eduard Liibuste, Eduard Tiinderi, August Sootsi, Aleksander Weedleri ja Johan Naba (Nahk), Karl Schirmeri, Jakob Borgmanni, Adolf Mathiesenit, Friedrich Barbisi, Erich Heinrichsoni, Hilda Männa (Mänd) ja t., Aleksander Mäekalda, Kara Niileri, Anna Pajuwitsa, Peeter Ree ja t., Leopold Suurwärawa, Mihkel Silma, Elisabeth Stephani, Jüri Weimanni, Jossel Scheini, Otto Tepi (Tepp), Anna Talfeldti, Juuli ja Anette Tomsonite, Aleksander Triksbergi, August Triksbergi ja t. ja Jaan Triksbergi, Eduard Weeli, Ludwig Tina, Helene Laksi, Peeter Kikri ja Rudolf Jaanilinnu süüdistusasjades.

Tartu postkontoris seismajäänud kirjad.

Prl. Leida Ummus, prl. Anny Kingsepp, hra K. Sild, hra Peeter Rattas, hra F. Sadekow, hra E. Kukk, Täiähtdum Sadekow, prl. Magda Toim, hra W. Ernits, pr. M. Blangen, Ludmilla Liis, pr. Hilda Megda, Hilda Brauer.

Tartu teated.

Muusikaline külakost Soomest

Täna „Wanemuises“ Helsingi üliõpilaskonna orkestri kontsert.

Esmaspäewa õhtul kell 8 esineb Helsingi üliõpilaskonna orkester „Wanemuises“ kontserdiga. Orkester andis pühapäewal Tallinnas kontserdi ja jõuab Tartu täna hommikul. Oma kodumaal on saanud orkestri kontserdid alati jooja wastuwõtu osaliseks, mispärast ka meie publikus ei puudu huwi külakosti pakkujate wastu. Arwustustest, mis orkestri esinemiste puhul kirjutatud Soome lehtedes, oli ülewaade pühapäewases „Postimehes“.

Tartu juuksetöösturid said lipu.

Laupäewa õhtul oli Tartu Töösturite Keskühingu ruumes juuksetöösturite ühingu lipu õnnistamise puhul pidulik aktus, millest osa wõtsid ühingu liikmed ja kutsutud külalised wäljaspoolt ning Tartust.

Aktuse waimuliku osa ühes lipu õnnistamisega pidas praost G. Rutopõld. Sellele järgnes juuksetöösturite meistrite wanema T. Nõmmitsa awakõne, milles ta rõhutas, et Tartu juuksetöösturid peawad kinni oma traditsioonidest, mis üles seatud 41 aasta eest ühingu asutamisel; kuid nad ei taha jääda ainult kiwinenud traditsioonide juure, waid seda muuta ajanõuete ja meie demokraatliku riigi olude kohaselt.

Aktust juhatas ühingu esimees K. Kenn. Piduliku sündmuse puhul öeldi ühingule rohkesti tervitusi ja löödi lipuwardasse naelu Tartu Töösturite Keskühingu kõigi teiste ametharude poolt. Peale selle olid ilmunud kohale juuksetöösturite esitajad Riiast, Tallinnast, Pärnust, Rakwerest ja Narwast. Ka Kaubandus-Tööstuskoja Tartu osakonna poolt öeldi tervitusi ja löödi lipuwardasse nael. Üldse löödi 18 naela.

Peale aktust järgnes omawaheline kooswiibimine õhtulauas.

Elu Tartu aedlinnas.

Ankeedi tulemus: Maad soowitakse ainult eraomanduseks.

Tartu Aedlinna Majaomanikkude Seltsi juhatus korraldas hiljuti ankeedi aedlinna ehitus- ja aianduskruntide kasutajate hulgas, millega seltsi juhatus soowis saada selgust liikmete kui ka mitteliikmete majanduselе puutuwais päewaküsimustis.

Seni on ankeetlehti täidetult tagasi tulnud ligi 200, kuna osa on weel tulemas. Saadud wastustest selgub, et 99 protsendi krundikasutajaid soowiwad maad saada eraomanduseks. Mis puutub ostuhinnasse, siis selles osas on märkmed wäga mitmesugused. Mitmesugune hind on tingitud kruntide kauguswaiooneist keskkinnast, maa iseloomust, asendist jne. Üldise soowina wäljendub nõue, et ostuhinna kustutuse normist moodustatud aastane tasusumma peaks kujunema madalamaks kui seda on praegune erifondimaksustatud rent.

Aianduse kruntide kasutajailt saadud ankeetlehed, peale kahe, märgiwad ära kindla rendilepingu sõlmimise wajadust.

Aianduse nõuande järele tunnetwad wajadust üle 90 prots. krundikasutajaid. Ankeetlehtedel on ka ära märgitud, et aianduse nõuanne peaks teostuma Aianduse-Mesinduse Keskseltsi kaudu, neil alustel, millistel sünnib aianduse nõuanne üle riigi.

Seltsi juhatus nõutas liikmeile soodustatud hinnaga tsementi. Kaubandus-tööstuseministeerium ja Tartu linnawalitsus toetas seltsi palwet. Praegu oodatakse Estotsemendilt wastust, kas oldakse nõus andma seltsi liikmeile aedlinna osades püstitatawate hoonete ehituseks soodustatud hinnaga tsementi. Praeguste soowiawalduste järele tõuseb nõudmine tsemendi järele juba ligi tuhande tünnini.

Wastused tänawate seisukorra kohta on kurwad, kuna wähemgi wihm muudab kruusatamatud ja korraldamatud tänawad poriseks. Ka walgustuse kohta on palju soowe, kuna poristel tänawatel käimine nõrga walgustuse, kohati aga puuduwa walgustuse juures on seotud riisikoga.

Peetakse ebaõigeks linniswara maksu wõtmist äärelinna majadelt ühistel alustel kesklinna linnisworadega.

Suureks raskuseks on äärelinna osadest wäikeste laste kooli saatmine. Esimese ja teise õppeaasta wäikeste laste koolisaatmist raskendab koolide kaugus, kewadine ja sügisene pori ning talwine külm ja tuisud.

Üldiselt tunnistakse puudust awalikkude kaewude järele, kust saakid weit waesemad elanikud, kes ei suuda kaewu ehitada, kuna kaewud aedlinnas, eriti Tamme linna osas, lähewad maksma kuni 700 kr. ja enamgi. Samuti ei ole wett kusagilt wõtta juhtuwa tuleõnnetuse korral.

Senised ankeetlehed on toonud üle 80 liikmeksastumise soowiawalduse. Kuna seltsi liikmete arw juba waremalt ulatus sadadesse, siis uute liikmete juuretulekuga tõotab Tartu Aedlinna Majaomanikkude Selts kujuneda suuremaks organisatsiooniks Tartus.

Sport.

Keskkoolide käsipalli meistrid wõrkpallis seminar, korwpallis õhtune gümnaasium.

Laupäewal jatkusid keskkoolide käsipalli finaalwõistlused. Wäljale ilmuwad realgümn. ja seminar. Realgümn. on esimesel gamel oma innu kaotanud ja laseb suurema wastupanuta 15:7 wõita. Teisel gamel on juba „elu“ mängus. Seminar laseb enesele märkamatult longu, kuni realistid game 15:12 wõidawad. Kolmas game on otsustaw. Otse imestust äratawaid surumiste wastuwõtmiji wõib näha kiin, iga mees on oma kooli eest wiimse hingetõmbuseni wäljas; eriti õnnestunult pareerib wastaspoole ataake realist Nibopuu. Siski peab realgümn. seminari wõimsale tahtele allawanduma ja kaotab mängu 15:12. Seminaril Koni kõrwal wälsapaistwam suruja Kõks, realgümn. peale Lentsiuse tegi õnnestunuid surumiji Weber. Tõstjad seminaril paremad. Sellega wõrkpalli tiitel langes poolteise tunnilise mängu järele seminarile. Wahepalana mängiwad korwpalli sõprusmatshi Tehnika g. ja Treffneri gümn. meeskonnad, kus wõitjaks tuleb, tänu Illile, Tehnika gümn. 37:23. Järgnew korwpalli meistrimatš Õhtuse gümn. ja Realgümn. wahel on wõitlus sõna tõiises mõttes alguseit lõpuni. Esimängus tehtud realgümn. hiilgewisked ei tõota mängijate ebaausu järele mängus õnne ja nii see ka tuleb. Kõik aeg sammub õnnestunult Hermanit kasutaw õhtune gümn. ees ja läheb poolajale seisuga 16:10 õhtuse eduks. Teisel poolaajal langeb realgümn. nende tsenter Lentsius nelja wea tõttu wälja, siis muutub õhtuse gümn. wõit weel kindlamaks ja meistri tiitel langeb neile punktide seisuga 28:18. Sieti mängu ülewalpidajad olid Jürgens-Sults „õhtuse“ kaitses, kuna Hermanni pikkuse ja selle kasutamise wastu wisete juures realgümn. kaitsewõimetu oli. Realistide nobedam korwide saawutaja oli sedapuhku Nibopuu.

See oli wiimseks käsipalli õhtuks sel poolaastal.

Muutlik pilwitus, soem.

Esmaspäewal keskmise kiirusega kagupoolseid tuuli, muutlik pilwitus, temperatuur wähe kõrgem.

Ülewaade pühapäewal, 3. mail.

Lääne-Euroopa madalrõhkkond uuesti süwenedes laienenud Lääne-Saksasse ja Alpidele. Eilne Läänemere osamiinimum liikunud täitudes Rootsi rannikule. Kõrgerõhkkonnad asuwad endiselt Ida-Wenes ja Gröönimaal. Eile sadas Põhja- ja Lääne-Eestis äikese wihma. Temperatuur Kesk-Euroopas ja Lõuna-Wenes tõusnud, mujal endine. Eestis oli eile päewal 8—18 kraadi, öösel 2—8 kraadi ja täna hommikul 4—12 kraadi sooja.

Raadiokuulajatele.

Euroopa jaamade saatekava.

Esmaspäeval, 4. mail.

Tallinna. 15,30 päevauudiseid. 15,45 ajanäitaja öiendus. Kuni 16,30 grammofonimuusikat. 19 teateid ja grammofonimuusikat. 19,20 päevauudised. 19,30 dipl. inj. F. Olbrei raadioveistlus. 20 ilmateade Tartust. 20,05 Cesar Franck, Sümfoonia. Mängib Philadelphia sümfoonia orkester L. Stokowski juhatusel. 21 esperantokeelne nädalakroonika. 21,10 muusikalisi ettekandeid heliplaatidelt.

Tartu. 14,45 grammofonimuusikat. 15,30 ülek. Tallinnast. 19 teateid ja grammofonimuusikat. 19,20 ülek. Tallinnast. 20 ilmateade. 20,05 ülekanne Tallinnast. 21,10 muusikat heliplaatidelt.

Lahti ja Helsingi. 12.05 muusikat. 19.50 kergesiitul. muus. 20.20 salvapala. 21.10 ork. kontsert.

Stokholm ja Motala 19 heliplaate. 20.50 jaapani muus.

Oslo. 14 grammof. 18.15 falconmuus. 23.05 kammermuusika.

Kallundborg. 16.30 kontsert. 17.15 taani laule. 21 skandinaavia muus. 21.30 klaverisoolo. 21.50 ork. kontsert. 23.25 moodne ameerika operetimuusika.

Riia. 17 kontsert. 20.03 ajaväätemuusika. 21.30 kontsert. 22.08 kontsert. 22.30 öökontsert.

Varssavi. 13.10 ja 17.45 grammofonimuusika. 18.45 kergesiitulisi muusikat. 20.25 ja 20.55 grammofonimuusika. 21.30 Mozarti oop. 0.15 tantsumuusika.

Berliin. 15 helipl. kontsert. 18 Chopini muusika. 20 ajaviitemuusika. 23.40 teateid, kuni 24.30 tantsumuusika. 1.30 sümfoonilised pillid. ork.

Praha. 12.45 grammofonimuusika. 13.30 kontsert. 17.05 grammofonimuusika. 21.25 aariaid ja laule. 21.45 kitarrikontsert. 22 kontsert. 23.20 kontsert.

Viin. 12, 14.10 helipl. kontsert. 16.20 päraatkontsert. 21.30 oper. 23 vana tantsumuusika.

Budapest. 10.15 politsei ork. kontsert. 18.20 mustlaskapell. 20.30 kuningl. operetiork. kontsert. 22.30 grammofonimuusika. 23.30 kontsert.

Pariis. 8.45, 13.30 helipl. kontsert. 14.05 helipl. 21 kuuldemäng. 22.30 kontsert.

London ja Daventry. 13 kergesiitulisi kontsert. 14.15 Sibeliuse helitöö. kontsert. 16.20 tantsumuusika. 16.45 sonaate. 17.15 kergesiitulisi kontsert. 23 oper. 24.15 tantsumuusika.

Leningrad. 7.30 helipl. 8.10 noorte ettekanne. 10 tööliskontsert. 16 ja 17.30 kontsert. 21.10 kontsert.

Teisipäeval, 5. mail.

Tallinna. 15,30 päevauudiseid. 15,45 ajanäitaja öiendus. Kuni 16,30 grammofonimuusikat. 19 teateid ja grammofonimuusikat. 19,20 päevauudised. 19,30 dr. Herman Jürgenson: Pilk kehalise kasvatuse vanemast ajast tänapäevani. 20 ilmateade Tartust. 20,05 kontsert. Juh. mb. A. Krull. 9. aprilli kontserdi lahendusi ja muud muusikat. Solistina esineb: R. Raik (sopran).

Tartu. 14,45 grammofonimuusika. 15,30 ülek. Tallinnast. 19 teateid ja grammofonimuusika. 19,30 ülek. Tallinnast. 20 ilmateade. 20,05 ülekanne Tallinnast.

Lahti. 12.05 muusikat. 19.40 muusikat. 20.30 politehnikumi ork. kontsert.

Stokholm ja Motala. 18.20 orelikontsert. 19 helipl. 20.30 ork. kontsert.

Oslo. 14 grammof. 18 ork. kontsert. 21 taani kirikumuusikat.

Kallundborg. 13 keelpill. ork. kontsert. 16.30 kontsert. 18 lastetund. 21 taani muusikat. 21.20 kuuldemäng. 23.15 balletimuusika.

Riia. 17 kontsert. 20.03 kammermuusika ja laulu. 21.25 kontsert. 22.35 mandol. muusika. 23.35 kergesiitulisi muusikat.

Varssavi. 13.10 ja 17.30 grammofonimuusika. 18.45 kontsert. 20.25 ja 20.55 grammofonimuusika. 21.15 öökontsert. 24 tantsumuusika.

Berliin. 15 näitlejate laulu helipl. 18 ajaviitemuusika. 20.50 kuuldemäng.

Praha. 12.45 grammofonimuusika. 13.25 kontsert. 17.15 grammofonimuusika. 17.30 kontsert. 20.05 laule. 20.30 oper. 23.20 ork. kontsert.

Viin. 12 helipl. kontsert. 13 ja 14.10 lõunakontsert. 16.20 kammermuusika. 17 itaalia lauljaid. 20.40 uverttüüre.

Budapest. 10.15 kontsert. 13.05 vene ork. kontsert. 18.25 kaitsevõe ork. kontsert. 20.30 oper.

Pariis. 8.45 ja 13.30 heliplaate. 14.05 prantsuse dramaatil. muusika. 21 kontsert. 21.45 ork. kontsert. 22.30 operetti ettekanne.

London ja Daventry. 13 orelikontsert. 17.30 kontsert. 19.40 klaveri muusika. 23.40 tantsumuusika.

Leningrad. 7.30 helipl. 8.10 kontsert. noortelt. 9.30 kontsert. 16 ja 17.30 kontsert. 19 oop.

Kohus.

Kui kohtupristaw ei anna raha edasi.

Pärnumaal elutsew Reinh. Grant andis Wiljandi-Pärnu rahukogule nõudepalwe, milles seletas, et kohtu täitmisleht järele nõudnud kohtupristaw Roots Tallinna linnawalitsuse palwel temalt sissenõudmise 957 kr. See wõlg tasutud sel tujul, et R. Granti ema annud pristawile maksukäsu Pärnu Krediitpangale. Sealt olla kohtupristaw Roots ka wastawa summa wastu wõtnud, kuid selle Tallinna linnawalitsusele üle andmata jätnud. Kuna Roots ei ole täitmislehele wõla maksmist ära märkinud, siis Tallinna linnawalitsus alustanud tema wastu nõudmist uuesti. Et tema wolitaja selle wõla juba kord tasunud seaduslisele ametnikule, siis ei olewat tema enam kohustatud sama wõlga tasuma.

Rahukogu tunnistas, et R. Granti wõlg on tasutud kohtupristaw Rootsi kätte ja teistkordne sissenõudmine sama täitelehe põhjal tuleb lõpetada.

Kohtupalat kinnitas selle otsuse, leides et niipea kui kohtu otsuse põhjal nõutam raha selleks riigi poolt wolitatud ametnikule, kohtupristawile, tasutakse, täidab wõlgnik lõplikult oma maksimiskohustuse ning raha edaspidine saatus wõlgnikule enam ei puutu.

Riigikohus kinnitas seell otsuse. Tallinna linnawalitsusel on R. Grantilt sissenõutud summa seni ajani kätte saamata. Arwatawasti tuleb see summa riigil tasuda.

Riigikohtu otsused.

Riigikohtu tsiwiilosakond 30. apr. istungil otsustas jätta tagajärjeta Tartu Naislaulu Seltsi, Ewald Pinka, Leopold Martinsoni, Karl Tõnissoni, Ilja Kajalini, Adolf Stafenau, Jaak Kuuski, Ann Waabi, Oskar Aarna, Mihkel Silla, Marie Paulsi, Aliide Kreitswaldi, Elisabeth Uuemi, Hans Kuke, Roman-Friedrich Siiberi, Marie Einglasi, Jaan Karu, Tallinna linnawalitsuse, Ida Kändi, Berta Krügeri, Anna Pranko, Heinrich Sabba, Miina Sepperi, Pauline Groswaldti ja Adele Uiga ning Jaan Kägu kaebeasjades. Kaewatud otsused tühistati Anna Petersoni, Katarina Jürissoni, Eesti Rahwavanga, Miina Randi, Eduard Ollmanni ja Hans Reisleri kaebeasjades. Järjekorrast jäeti wälja Eugen-Alfred Adamsoni ja kolmanda isiku Chaze Goldbergi kaebeasi. Otsuse kuulutamised jäikati edasi 12. maile Ida Villi, Anna Prundeli, Liisa Põhako, surn. Hans Põhako pärandustombu hooldaja ja surn. Wassili Prundeli pärandustombu hooldaja ning Peeter Ersi kaebeasjades.

Kiriklikud teated.

Immanueli kogudus. Usu ilmawaate loengud L.-Tähkwere Sadala rahwamajas 5. 6. ja 7. sp. kell 7 õhtul. Kõneained: „Hauataguse elu tõendus“, „Tundmata Jumala altar“, „Kõige õigem katekismus“. Kõneleb K. Kaups. Laululehed, kirjandus.

Male.

Ülesanne nr. 328.

P. A. Orlimont.

Wiener Schachzeitung 1931.

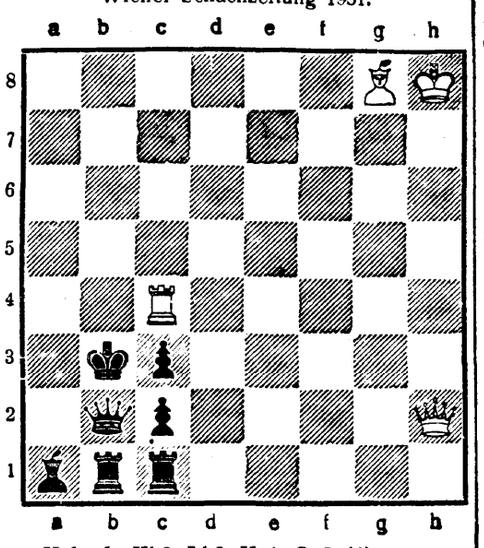

Valged: Kh8, Lh2, Vc4, Og8 (4).
Mustad: Kb3, Lb2, V:b1, c1, Oa1, E:c2, c3 (7).

Matt kahe käiguga.

Partii nr. 319. Hispaania avang.

Mängitud Nizza turniiril 1931.

Dr. A. Vajda.	E. Snosko-Borowski.
1. e2—e4	e7—e5
2. Rg1—f3	Rb8—c6
3. Of1—b5	a7—a6
4. Ob5—a4	d7—d6
5. c2—c3	f7—f5
6. d2—d4	f5×e4
7. Rf3—g5	d6—d5

Ühendus. Harilikult mängitakse e5×e4 Olgugi, et tehtud käik praeguses partiis heaks osutub, on ta väärtus siiski küsitav.

8. d4×e5	Of5—c5
9. Ld1—e2	. . .

Hoiab e4—e3 ära. Ka 9. . . . b5 ei võimust nüüd käia, sest järgneks 10. Oa4×b5, a6×b5 11. Le2×b5. Sellegi peale vaatamata ei ole käik küllalt energiline. Spielmann soovitab 9. c3—c4! Mustal ei ole kerge välja d5 kindlustada. Võiks järgneda: 9. . . . e3, 10. f4 d4, 11. Oc2! ähvardades Lh5+ või 9. . . . b5, 10. c6 R×e5, 11. R×e4! de, 12 Lh5+ valge paremusega.

9. . . .	Rg8—e7
10. 0—0	. . .

Ettur läheb nüüd kaduma. Ka praegu oleks pidanud 10. c4 või vähemalt 10. f4 sündima.

10. . . .	b7—b5
11. Oa4—b3	Rc6×e5

Nüüd on must igatpidi paremuses.

12. Kg1—h1	h7—h6
13. Rg5—h3	Oc8×h3
14. Le2—h5+	Re7—g6
15. Lh5×h3	0—0!

Ohvrikombinatsiooni sissejuhatus. Võimalik oli ka soliid c7—c6.

16. Lh3—eb+	Kg8—h8
17. Le6×d5	. . .

Mitte 17. O×d5? sest järgnes Ve8.

17. . . .	Ld8—h4!
18. Ld5×c5	Re5—g4
19. h2—h3	Rg4×f2+
20. Kh1—h2	. . .

Ka 20. V×f2 V×f2 ei aitaks: 21. Rd2 Lg3; või 21. Kg1 Vaf8; või 21. Oe3 Vf1+ 22. Kh2 Re5! 23. L×e5 Le1; või lõpuks 21 Le3 Vf1+. 22. Kh2 Re5 ja võidab.

20. . . .	Rf2—g4+
21. Kh2—g1	Vf8×f1+
22. Kg1×f1	Va8—f8+
23. Lc5×f8+	. . .

Ei saa enam hoiduda lipuandmisest. 23. Ke2 oleks võinud Lg3! järgneda ähvardades nii Ld3+ kui ka L×g2+.

23. . . .	Rg6×f8
24. h3×g4	Lh4—h1+
25. Kf1—e2	Lh1×c1 ja võidab.

TEATED.

Tartu. Maleseltsi turniiril lõppesid möödunud nädalal partiid Kurrik 0, Sander 1, Tiit ½ — Põder ½, Raud 1 — Remmer 0 ja Sonder 0 — Karu 1.

•

Töölis Male- ja Kabeühingu maleturniiril on praegune seis järgmine: O. Karro 7½ (— 3½), L. Raudjalg 5½ (— 2), Armeeta Hint 5¼ (— 3¼), A. Morgen 5 (— 2), A. Toode 5 (— 5), E. Hint 4 (— 4), A. Lesta 4 (— 5).

Wastutaw toimetaja **Oskar Mänd.**
Wäljaandja **Eesti Kirjastus-Ühisus „Postimees“.**
Trükitud „Postimehe“ trükikojas, Tartus.

Laupäeval, 2. mail kell ½8 õhtul lahkus siit ilmast pika raske haiguse järele

MARI NAGELSON.

Sünd. 30. aug. 1853. a.

Kirstupanek esmaspäeval kell 7 õhtul Puiestee 75. Matmine teisipäeval sealtsamast kell 5 p. l. Tartu Maarja surnuaiale.

Leinajad omaksed.

«Vanemuise» teater
Teisipäeval, 5. mail kl. 8 õ.
Viimast korda.
American Girl
Kurt Zorligi operett 3 vaat.
Pääsetähed 20, 30, 40, 50 ja 60 senti ühes riidehoiuga.

Kolmapäeval, 6. mail kl. 8 õ.
Vanemuise uue tenori
Martin Taras'i kontsert
prof. A. Lemba
kaastegevusel.
Kavas: Vihtol, Debussy, Vagner-Liszt, Scott, Glasunov-Blumenfeld, Toselli, Puccini, A. Lemba, Flotov, H. Meri j. t. helitööd.
Pääsetähed 50—200 sendini eelmüügil Vanemuise kassas.

Teatan, et mina oma naise
Emilie Karjuse,
sünd. RAMP'i **võlgade ja tegude eest ei vastuta.**
EDUARD KARJUS.

Korteripakkumised

Korter,
5 tuba ja kõik, elektrivalg., ziaga keskkinnas välja üürida. Jaani t. 12—2.

Veski tän. 11, korter 2
kaks tuba
köögiga välja üürida. Sealsamas talliruumid tõllahoonega saada.

Kohtu- ja Siseministeeriumi Administratiiv-ala Kirjastuse loterii 3. järgu rahaliste
preemiate loosimise nimekiri
1. mail 1931. a.

Võit 500 kr. pilet nr. 46.419
Võit 250 kr. pilet nr. 5.451
Võit 100 kr. pilet nr. 15.370
Võit 50 kr. pilet nr. 53.885

Võidud à 10 kr.: Nr. nr. 3.383, 27.808, 59.329.

Võidud à 5 kr.: Nr. nr. 8.973, 15.477, 26.792, 30.550, 33.211, 40.103, 59.777, 66.570, 73.418, 88.933.

Võidud à 1.50 krooni.

2.482, 4.083, 4.442, 4.466, 5.725, 6.876, 7.204, 7.924, 8.320, 8.530, 8.699, 9.343, 9.596, 10.588, 10.871, 11.608, 11.675, 11.974, 12.706, 13.351, 14.748, 15.637, 16.318, 17.334, 17.574, 17.950, 18.238, 19.498, 20.810, 21.497, 21.804, 21.883, 22.454, 23.319, 24.928, 27.903, 28.593, 29.026, 29.074, 29.174, 30.074, 30.199, 30.697, 31.574, 33.162, 36.396, 37.594, 39.732, 41.839, 44.932, 46.300, 48.456, 50.744, 51.427, 52.318, 53.487, 55.027, 57.237, 61.551, 61.677, 62.234, 62.810, 65.484, 66.262, 67.925, 68.372, 68.878, 72.214, 72.924, 73.728, 75.014, 77.093, 77.328, 79.743, 81.023, 81.193, 82.114, 82.307, 84.740, 85.513, 86.186, 86.301, 86.626, 86.780, 87.194, 87.299, 88.783, 91.442, 93.406, 93.790, 96.977, 97.548, 98.677, 98.705, 99.446.

Võitude väljamaksmine algab 2. maist 1931. a. ja kestab 1 kuu, s. o. 2. juunini 1931. a.

Võidud, mis selle aja jooksul pole välja võetud, jäävad kohtu- ja siseministeeriumi administratiiv-ala kirjastuse kasuks.

Võitudelt arvatakse maha seaduslikud protsendid.

Võidud maksetakse välja kohtu- ja siseministeeriumi administratiiv-ala kirjastuse loterii büroost Tallinnas, Vene t. 11-a, t. 3, iga päev kella 10—15-ni loteriipileti ettenäitajale, kas isiklikult, postiteel või panga kaudu.

Kui võitja on väljaspool Tallinnat, siis tuleb saata võitnud loteriipilet ühes täielise nime ja aadressiga Tallinna, kohtu- ja siseministeeriumi administratiiv-ala kirjastuse loterii toimkonnale Vene t. 11-a, postkast 23, mille ühes võidetud summaga tagasi saadame.

K.-S. ADMINISTRATIIV-ALA KIRJASTUSE. LOTERII TOIMKOND.

IV järgu preemiate loosimine on 15. septembril 1931. a.

Kaabusid
suures valikus odavate hindadega soovitavad
VENNAD LEPP
Tartus, Promenadi 2.

S. S. „Taara“ juhatus 5. skp. kell 5 p. l., Kalda tänaval nr. 25, annab üürile eelolevaks suvehooajaks
lahtisel enampakkumisel
telfile kuuluwa kioski.
Enampakkumise alghind Kr. 180.— Üürilevõtmise tingimused avaldatakse sealsamas.

Müümised

Põletispinde
müüa Riia tän. 82, hoovis.

Pruugitud või prakk
laudu
ja **ehituspalke** ostetakse Aleksandri t. 35.

Müüa kerge lamavoi
wedrumanter.
M. Pärsimäe kaupl. Riia 80.

Juhuslikult täiesti uus, keskmist kasvu
meesterahwa ülikond
odavalt müüa. Näha Kitsas tän. 9—1, kella 10—1.

Mitmesuguseid
jalanõusid
müüa, sünnis edasimüüjatele. Näha igapäev kella 9—2. Vabriku uul. 10—3.

Müüa head tõugu
kitsetallesid.
Sealtsamast saada
kitsepiima.
Herne tän. 54.

Hea
tahwelklawer
odavasti müüa, hind 90 kr. Tartus Lembitu t. 9, Maarjamõisa haavakliiniku ees.

Välja üürida
endised kohvitööstuse ruumid. Aleksandri 45—2.

Palun seda härrat, kes omandas minu
tanaarialinnu
Tähe t. nr. 8 koridorist, tagasi tuua «Hotell de Russie», Aia tän. 10. Isik tuntud.

Laevas
võtab «POSTIMEHE» ja «MAAMEHE» tellimisi ja kuulutusi vastu hr. Jak. Kütt.

Peetri koguduse
surnuvankrite tellimist ja matuseplatside müümist
korraldab tänasest päevast, see on 2. maist 1931. a. härra kaupmees **Karl Lepp, Vennad Lepp'a äris,** Kaubahoov nr. 2.
PEETRI KOGUDUSE JUHATUS.

Songi-haiged
parandavad ise oma songi, tarvitades **seaduslikult kaitstud „SPRANZBÄND“.** Ilma vedruta, kummita või puusarihmadeta; sellegipärast tingimata usaldusväärne. Ka naised ja lapsed.
M. ALBATH, Königsberg Pr., Spezialbandagist. Böhmst. 1, am Jahrmarktsplatz. Kehasidemeid kõige paremas väljatöötuses.
Vastuvõtmise päevad:
Eesti Valk, hotell «Euroopa»: laup., 9. mail kl. 9—13
Tartus, «Grand Hotel»: pühapäeval, 10. mail kl. 9—13
esmasp., 11. mail kl. 9—17; teisip., 12. mail kl. 9—13
Pärnu, hotell «Petersburg»: keskn., 13. mail kl. 9—17
Tallinna, hotell «Kuld Lõvi»: neljap., 14. mail kl. 9—17
reedel, 15. mail kl. 9—17; laup., 16. mail kl. 9—13
Narva, hotell «Petersburg»: pühap., 17. mail kl. 9—13

P. Laursoni pesumaja ja
keemiline riiete puhastus
Gildi 7 ja Tähe 70. — Puhastab keemiliselt igasugu siidi ja villaseid riideid. Kleidid **1 kr.**, palitud ja ülikonnad **2 kr.** alates. Töö kiire. — **Töötavad kõige paremad tööjõud.**

Eriti nüüd
ei tohi üheski perekonnas puududa **„Perekonna arveraamat“.** Kokku seadnud Jaan Tõnisson.
Hind 1 kr. 25 s. ja 2 kr. pappköites.
«Postimehe» raamatukpl.
Tartus, Suurturg nr. 16, tel. 2-50.

Jõgeva vallavolikogu ees antakse 13. mail s. a. kell 2 p. l. vähempakkumise teel välja
Jõgewa koolimaja wooderdamise,
kruntimise ja **Siimusti koolimaja värvimistööd.** Töötingimusi saab teada koha peal.
Vallavalitsus.

Lugege „Terwist“

Tööpakkumised

Karjust,
kes koolist vaba, on tarvis. Kaupa tehakse esmaspäeval, kella 11-ni homm. võõrastemajas «Valk», Kauba tän. 11, tuba 5.

Vajatakse virka
ettekandjat ja tublit keetjat.
Maarjamõisa tän. 24, kohvikusse.

Kingsepa õpipoissi
on tarvis õmmeldud töö peale. Pikk tän. 68—8.

Maale vajatakse
karjast ja tüdrukut.
Ilmuda läbirääkima täna homm., kella 8—10 «Liivimaa» hoovimehe juurde.

Jaan Simonson
ELWAS
Kesk tän. nr. 6 müüb **Postimehe** ja **„Maamehe“ üksikuid numbreid** ja võtab tellimisi ja kuulutusi vastu.

Dr. H. Piirako
Haba-, suga- ja sisehaigused.
Kosmeetika.
Vastuvõtmine igal ajal.
Tartus, Raatuse tän. 12

Ämmaemand-masseerija
E. ELLER
Tartus, Raekoja tän. 9
(sissekäik Holmi tän. 1).

Ämmaemand-masseerija
E. Kamsen.
Tartus, Jaani tän. 15, III korr

Toiduainete kauplus
edasi anda vähese kraami ja leivaahjuga. Teateid saab Raekoja tän. 76—2.

Laeva vallas
Tõrna talus võtab «POSTIMEHE» tellimisi vastu härra Henn Maser.

Täiuslik saatuseõnne
Tõeprohvet PEEP.
Ajalikult — igavikus.
UUETURU 25.
(Väljalõigata).

Linna lähedal rutuliselt
suurem talu
jõukale põllumehele rendile anda. Head põllu- ja heinamaad. Teatada Raatuse tän. 56, krt. 5.

Korjake palukesi!
„Ühisabi“ toetamiseks koguge kokku kaltsud kondid, pudelid, paber, metall jne. Vanad kirjamargid, raamatud, riided, vene vaskraha jm. võetakse tänuga vastu:
Kloostri t. 7,
Vallikraavi t. 18, tel. 9-08.

Ükski kirjaoskaja ei saa läbi,
kui temal puudub
taskuraamat
Suures valikus omast töökojast soovitab
„POSTIMEHE“ raamatukauplus,
Tartus, Suurturg nr. 16.